

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 53

(2008–2009)

Om lov om endringer i lov 2. juni 1989
nr. 27 om omsetning av alkoholholdig
drikk m.v. (opphevelse av forbudet mot
privat innførsel av alkoholholdig drikk)

Innhold

1	Innledning	5			
1.1	Proposisjonens hovedinnhold	5	7.3		Krav til utleveringstidspunkter
1.2	Proposisjonens oppbygging	5	7.3.1		Høringsforslaget
			7.3.2		Høringsinstansenes syn
			7.3.3		Departementets vurdering
2	Bakgrunn	7	8		Krav for å kunne være utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel
2.1	Rosengrensaken og ESA	7	8.1		Generell vurdering av utleveringsordningen – hvem som skal kunne utlevere alkoholholdig drikk
2.2	Høringsnotatet	8	8.1.1		Høringsforslaget
2.3	Høringen	8	8.1.2		Høringsinstansenes syn
3	Andre lands regulering av privat innførsel av alkoholholdig drikk ..	10	8.1.3		Departementets vurdering
3.1	Sverige	10	8.2		Registreringsplikt for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk ...
3.2	Finland	11	8.2.1		Høringsforslaget
4	Opphevelse av forbudet mot privat inførsel	12	8.2.2		Høringsinstansenes syn
4.1	Gjeldende rett	12	8.2.3		Departementets vurdering
4.2	Høringsforslaget	12	8.3		Hjemmel for å fastsette nærmere krav til den som utleverer alkoholholdig drikk
4.3	Høringsinstansenes syn	13	8.3.1		Høringsforslaget
4.4	Departementets vurdering	13	8.3.2		Høringsinstansenes syn
5	Hva som er privat inførsel	15	8.3.3		Departementets vurdering
5.1	Innledning	15	8.4		Alderskrav til den som utleverer alkoholholdig drikk
5.2	Høringsforslaget	15	8.4.1		Høringsforslaget
5.3	Høringsinstansenes syn	16	8.4.2		Høringsinstansenes syn
5.4	Departementets vurdering	16	8.4.3		Departementets vurdering
6	Generelt om privat innførsel av alkoholholdig drikk og kontrollordninger	18	8.5		Opplysninger til statistiske formål ...
6.1	Innførselsmåter	18	8.5.1		Høringsforslaget
6.1.1	Oversikt	18	8.5.2		Høringsinstansenes syn
6.1.2	Innførsel av alkoholholdig drikk som eget reisegods	18	8.5.3		Departementets vurdering
6.1.3	Innførsel av alkoholholdig drikk ved forsendelse	18	9		Ansvar for registreringsordningen og tilsyn med privatimportordningen
6.2	Forholdet mellom nasjonale kontrollordninger og krav og EØS-avtalens bestemmelser	18	9.1		Høringsforslaget
6.3	Privatimport gjennom Vinmonopolet og utleveringsordninger ved nettsalg	19	9.2		Høringsinstansenes syn
7	Privat innførsel av alkoholholdig drikk ved forsendelse - utleveringsbetingelser	20	9.3		Departementets vurdering
7.1	Innledning	20	10		Forholdet til reklamereglene
7.2	Kontroll av alder og ruspåvirkning ..	20	11		Avgiftskontroll
7.2.1	Høringsforslaget	20	12		Reaksjoner ved regelbrudd
7.2.2	Høringsinstansenes syn	20	12.1		Høringsforslaget
7.2.3	Departementets vurdering	20	12.2		Høringsinstansenes syn
			12.3		Departementets vurdering

13	Økonomiske og administrative konsekvenser	34	14	Merknader til de enkelte lovbestemmelsene	36
13.1	Konsekvenser for forvaltningen	34			
13.2	Konsekvenser for næringslivet	35			
13.3	Konsekvenser for Vinmonopolet	35			
13.4	Øvrige konsekvenser	35			
				Forslag til lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholoven)...	38

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 53

(2008–2009)

Om lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (opphevelse av forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk)

Tilråding fra Helse- og omsorgsdepartementet av 3. april 2009, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Stoltenberg II)

1 Innledning

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I denne proposisjonen foreslås endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. for å oppheve forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk og for å innføre en ny kontrollordning ved privat innførsel av slike drikker.

Det foreslås at privat innførsel av alkoholholdig drikk blir tillatt. Dette innebærer at privatpersoner kan innføre alkoholholdig drikk på samme måte som andre varer, og at de har et ansvar for å betale nødvendige avgifter. For å sikre en forsvarlig utlevering, blant annet en kontroll av mottakers alder, og at det foreligger en reell privat innførsel, foreslås flere endringer i alkoholregelverket. Det foreslås herunder nye bestemmelser som skal hindre at det, under dekke av å være privatimport, opprettes ulike ordninger som i realiteten innebærer salgsvirksomhet i Norge i strid med Vinmonopolets enerett til salg av alkoholsterke drikker i Norge.

De foreslåtte endringene har utgangspunkt i alkohollovens formål som er i størst mulig utstrekning å begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkoholbruk kan innebære.

1.2 Proposisjonens oppbygging

I kapittel 2 gis en oversikt over bakgrunnen for lovforslaget, herunder informasjon om høringen. I kapittel 3 gis en oversikt over privatimport i Sverige og Finland. Begge disse landene har detalj-salgsmopol og har tillatt privat innførsel av alkoholholdig drikk.

I høringsnotatet ble det gitt en detaljert oversikt over gjeldende rett og praksis i forbindelse med innførsel av alkoholholdig drikk. I denne proposisjonen går det ikke inn på gjeldende regelverk og praksis i samme omfang. Gjeldende rett og praksis vil omtales fortløpende i den grad det anses nødvendig for å få fram et helhetlig bilde av bakgrunnen for og virkningen av de foreslåtte regelverksendringene.

I kapittel 4 omtales forslaget om å oppheve forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk, herunder virkeområdet for opphevelsen av forbudet. En vurdering av hva som ligger i begrepet privat innførsel og skillet mot næringsvirksomhet i strid med detalj-salgsmopolet og bevillingsordningen, gis i kapittel 5. I kapittel 6 omtales noen for-

hold som er viktig for vurderingen av hvilke ordninger som skal erstatte privatimportforbudet, bl.a. omtales forholdet mellom den nye kontrollordningen og EØS-avtalens bestemmelser.

I kapittel 7 og 8 vurderes nye ordninger og krav ved innførsel av alkoholholdig drikk ved forsenelse (krav ved utleveringssituasjonen), herunder foreslås en registreringsordning for virksomheter som skal utlevere alkoholholdig drikk. Hvilken myndighet som skal ha ansvar for den foreslåtte registreringsordningen for utleveringsvirksom-

heter og tilsyn med privatimportordningen, vurderes i kapittel 9.

Forholdet til reklamereglene for alkoholholdig drikk, nærmere om avgiftsbetaling og reaksjoner ved brudd på bestemmelsene om privat innførsel av alkoholholdig drikk omtales i henholdsvis kapittel 10, 11 og 12.

De økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene i utredningen er omtalt i kapittel 13. I kapittel 14 er det tatt inn spesialmerknader til lovendringsforslagene.

2 Bakgrunn

2.1 Rosengrensaken og ESA

Bakgrunnen for at forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk foreslås opphevet, er at EFTAs overvåkingsorgan (ESA) allerede i 2004 tok opp med norske myndigheter at det norske importforbudet, etter ESAs syn, var i strid med EØS-avtalens bestemmelser om fritt varebytte. ESA mente også at importkvotene for reisegods var i strid med EØS-avtalen. Norske myndigheters standpunkt, som ble meldt tilbake til ESA, var at man ikke støttet ESAs syn, men mente derimot at det norske regelverket var forenlig med EØS-avtalens bestemmelser.

Saken ble etter dette lagt i bero av ESA i en periode i påvente av EF-domstolens avgjørelse i en sak om det svenske importforbudet, den såkalte Rosengrensaken (C-170/04). En avgjørelse knyttet til det svenske forbudet ville kunne være relevant for vurderingen av det norske forbudet, da det svenske importforbudet langt på vei var likt det norske forbudet og de relevante bestemmelsene i EF-traktaten er tilsvarende i EØS-avtalen. Norge intervenerte for øvrig til støtte for Sverige ved behandlingen i EF-domstolen.

Sakens fakta var at svenske myndigheter hadde konfiskert alkoholholdig drikk som Klas Rosengren m.fl. hadde bestilt på postordre fra produsent i Spania, da dette etter svensk lov var ulovlig privat innførsel. Rosengren m.fl. gikk da til søksmål mot den svenske stat med påstand om at konfiskasjonen ikke var lovlig, fordi forbudet mot privatimport var i strid med EF-traktaten. Under sin behandling av saken anmodet Högsta domstolen i Sverige EF-domstolen om å komme med en prejudisiell uttalelse når det gjaldt spørsmålet om det svenske forbudet var forenlig med EF-traktatens bestemmelser. EF-domstolen vurderte følgende tre spørsmål for å avgjøre om det svenske forbudet mot privatimport var i strid med EF-traktaten:

1. Skal forbudet vurderes under bestemmelsene om monopoler, dvs. om dette er en regel som berører salgsmonopolets funksjon?
2. Hvis nei på spørsmål 1, er forbudet en handelshindring (importrestriksjon) etter art. 28 EF (art. 11 EØS)?

3. Hvis ja på spørsmål 2, er importrestriksjonen likevel tillatt fordi det er nødvendig for å beskytte folkehelsen, jf. art. 30 EF (art. 13 EØS)?

EF-domstolens konklusjon i juni 2007 var at importforbudet ikke var en del av monopolordningen, men måtte vurderes etter bestemmelsene om fritt varebytte. EF-domstolen konkluderte videre med at forbudet mot privatimport er en handelshindring som ikke er tillatt.

EF-domstolen mente det svenske forbudet mot privatimport ikke var egnet til å begrense forbruket av alkoholholdig drikk i Sverige, fordi det likevel er relativt lett å få bestilt den alkoholen man ønsker gjennom Systembolaget. De anerkjente imidlertid at ordningen kunne være egnet til aldersgrensekontroll, men mente at ordningen ikke var proporsjonal. Ulempene med ordningen ble ansett å være for store i forhold til det som ble oppnådd med den, og det burde etter domstolens syn være mulig å ivareta alderskontroll på en mindre inngripende måte. Det ble derfor konkludert med at importrestriksjonen ikke var nødvendig for å beskytte folkehelsen, og unntaket etter art. 30 EF kom derfor ikke til anvendelse. Det svenske forbudet var derfor å anse som i strid med EF-traktaten.

Etter EF-domstolens avgjørelse tok ESA på nytt saken opp med Norge og ba Norge endre sitt regelverk på området. ESAs oppfatning var at Rosengrendommen er direkte relevant ved vurderingen av den norske ordningen.

Etter en vurdering av EF-domstolens uttalelser og forskjellene mellom den norske og den svenske forbudsordningen, meldte Helse- og omsorgsdepartementet i februar 2008 tilbake til ESA at regjeringen ville starte en prosess med sikte på å oppheve forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk. Det ble påpekt at det var forskjeller mellom den svenske og norske ordningen som kunne føre til en annen vurdering for Norges del enn for Sverige. Resultatet ved en eventuell vurdering av saken i EFTA-domstolen måtte likevel anses som usikkert. I og med at de alkoholpolitiske konsekvensene av å oppheve forbudet mot privatimport ble ansett å ville bli ubetydelige med et godt alter-

nativt kontrollsystem, ble det sett som den beste løsningen å oppheve forbudet. Det ble imidlertid presisert at det norske forbudet først kunne oppheves når det var på plass en alternativ kontrollordning som sikrer bl.a. alderskontroll og betaling av norske alkoholavgifter.

2.2 Høringsnotatet

Nødvendige endringer i regelverket for å oppheve privatimportforbudet er utredet av Helse- og omsorgsdepartementet i samarbeid med Finansdepartementet og Justis- og politidepartementet. Det er også vurdert hvilke virkemidler/kontrollordninger som bør erstatte dette forbudet for fortsatt å sikre avgiftsbetaling, overholdelse av utleveringsbetingelser og at varen faktisk er til privat bruk.

I utredningsarbeidet har Toll- og avgiftsdirektoratet og Helsedirektoratet bistått departementene. Videre har Vinmonopolet bidratt med opplysninger om hvordan privatimport gjennomføres gjennom Vinmonopolet i dag. Det er også under utredningsarbeidet innhentet informasjon om det svenske og finske regelverket og praksis knyttet til privatimport av alkoholholdig drikk.

I utredningen ble det foreslått endringer både i alkoholloven og i forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. samt noen endringer i de administrative rutinene knyttet til avgiftsbetaling. Det ble vurdert som hensiktsmessig å sende lov- og forskriftsendringene på høring samtidig for å gi en samlet oversikt over og synliggjøre sammenhengen i de endringene som ble foreslått. Hovedforslagene var som følger:

- Forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk i alkoholloven oppheves.
- Forbudet oppheves for all alkoholholdig drikk uavhengig av avsenderland.
- Med privat innførsel av alkoholholdig drikk menes privatpersoners innførsel av alkoholholdig drikk til eget bruk. Begrepet kan presiseres i forskrift.
- Spesialbestemmelsene i alkoholforskriften om krav til godkjenning ved innførsel av alkoholholdig drikk som reisegods, gave, arv eller flyttegods oppheves.
- Aldersgrense for privatimport fastsettes i alkoholforskriften.
- Den som utleverer alkoholholdig drikk, har ansvar for å påse at alkoholholdig drikk ikke utleveres til mindreårige eller personer som er åpenbart ruspåvirket og at utleveringen skjer innenfor tillatte utleveringstider.

- Virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk, må være registrert som slik utleverer. For å kunne registrere seg, må virksomheten avgi en egenerklæring om at virksomheten oppfyller de kravene som stilles for å kunne utlevere alkoholholdig drikk.
- Virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk må ha et internkontrollsystem som bl.a. sikrer opplæring av ansatte, oppfølging og håndtering av avvik.
- Utleveringsvirksomheter må være uavhengig tredjepart i forhold til salgsarrangementet.
- Det innføres alderskrav til den som foretar utleveringen i likhet med det som kreves ved salg og skjenking.
- Det kan ikke opprettes egne utleveringssteder for alkoholholdig drikk.
- Volumgrensen for forenklet fortolling ved innføring av alkoholholdig drikk som reisegods videreføres. Tax-free-kvoten berøres ikke.
- Direktekjøring av alkoholholdig drikk til kunde utenom tollager vil ikke bli tillatt.
- Det foretas tekniske endringer i fortollingssystemet TVINN, slik at systemet kontrollerer alderen på mottakeren av alkoholdrikken.
- Privatinnførsel kan fortsatt foretas gjennom Vinmonopolet som i dag.
- Det skal føres tilsyn med privatimportordningen.

2.3 Høringen

Utredningen (høringsnotatet) med forslag til både lov- og forskriftsendringer ble sendt på høring 5. desember 2008 med høringsfrist 5. mars 2009.

Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Barneombudet

Datatilsynet

Forbrukerombudet

Helsedirektoratet

Konkurransetilsynet

Landets fylkesmenn/Sysselmannen på Svalbard

Mattilsynet

Nasjonalt folkehelseinstitutt

Politidirektoratet

Post- og teletilsynet

Regjeringsadvokaten

Riksadvokaten

Statens helsetilsyn

Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus)

Stortingets ombudsmann for forvaltningen
Toll- og avgiftsdirektoratet
Tollregion Nord-Norge
Tollregion Vest-Norge
Tollregion Sør-Norge
Tollregion Midt-Norge
Tollregion Øst-Norge
Tollregion Oslo og Akershus

Actis
AS Vinmonopolet
Bryggeri- og drikkevareforeningen
Den norske legeforening
DHL Express
Fagrådet innen rusfeltet i Norge
Fed Ex
Handelens ølsalgsråd
Handels- og servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH)
Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS)
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Logistikk- og transportindustriens Landsforening
Majortrans Flytteservice AS
Norges Colonialgrossisters forbund
Norske Vinklubbers forbund
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Pilsens venner
Posten Norge AS
Små alkoholprodusenters forening
TNT Express
Transportbedriftenes Landsforening (TL)
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Tromsø
UPS of Norway Inc.

Vin- og brennevinleverandørenes forening (VBF)
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)

Følgende instanser har hatt realitetsmerknader til forslaget:

Barneombudet
Datatilsynet
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Helsedirektoratet
Regjeringsadvokaten
Toll- og avgiftsdirektoratet

Actis
AS Vinmonopolet
Bryggeri- og drikkevareforeningen
Det norske totalavholdsselskap (DNT)
IOGT
Juvente
Norges Colonialgrossisters forbund
Posten Norge AS
Små alkoholprodusenters forening
Vin- og brennevinleverandørenes forening (VBF)

Høringsinstansene er generelt positive til høringsforslaget. De fleste høringsinstansene har ingen merknader eller er positive til høringsforslaget. Noen instanser har imidlertid mindre innvendinger til konkrete deler av forslaget. Høringsinstansenes syn vil bli omtalt sammen med de enkelte spørsmål som drøftes. De høringsuttalelsene som knytter seg til forskriftsforslagene, vil i den grad det anses naturlig i sammenhengen bli omtalt og vurdert i denne proposisjonen sammen med lovforslagene.

3 Andre lands regulering av privat innførsel av alkoholholdig drikk

3.1 Sverige

Sverige har etter Rosengrensaken åpnet for privatimport og foretatt endringer i den svenske alkohollagen (1994:1738) for å etterkomme EF-domstolens avgjørelse om at det svenske forbudet mot privatimport av alkoholdrikker ikke er i tråd med EU-retten.

Den svenske regjeringen besluttet i september 2007 at det skulle foretas en generell gjennomgang av alkohollagen med særlig vekt på noen konkrete spørsmål. På bakgrunn av Rosengrensaken ble det i mandatet til utredningen fastslått at spørsmålet om endringer i regelverket om privatimport av alkoholholdig drikk var ett av to spørsmål som skulle utredes før de andre spørsmålene. En delutredning¹ ble avgitt i desember 2007. Regjeringen la deretter fram sin lovproposisjon² for Riksdagen i april 2008. Saken ble behandlet i Riksdagen 21. mai 2008 og endringer i loven trådte i kraft 1. juli 2008.

I likhet med Norge har Sverige et detaljalgsmonopol. Monopolet gjelder for spritdrikker, vin og sterkøl, dvs. drikk inneholdende mer enn 3,5 volumprosent alkohol. Det er ikke tillatt å selge eller utlevere slike drikker til personer under 20 år.

Utgangspunktet i alkohollagen er at import av spritdrikker, vin og sterkøl er forbudt for andre enn de som har tillatelse til å drive engrossalg eller av Systembolaget i visse tilfeller, jf. alkohollagen 4. kapittel § 2. I samme bestemmelse er det imidlertid fastsatt en del tilfeller hvor import likevel er tillatt. Det gjelder bl.a. import av alkoholdrikker som kan innføres avgiftsfritt, reisegods, arv, gave og flyttegods til egen eller familiens private bruk. Før lovendringen som svenskene nå har gjennomført, var det i likhet med i Norge kun tillatt med privatimport i disse tilfellene. Det var ikke tillatt å privatimportere alkoholholdige drikkevarer ved å få varene tilsendt fra utlandet, for eksempel ved internettkjøp.

I alkoholagutredningen ble det i alkohollagen kapittel 4 § 2 foreslått tatt inn en bestemmelse om at personer som har fylt 20 år skulle kunne importere alkoholdrikker ved såkalt «yrkesmessig befordran» for sitt eget eller familiens personlige bruk. Under høringen av utredningen ble det reist spørsmål om det var for snevert kun å tillate import ved «yrkesmessig befordran». Regjeringens vurdering var at utredningens forslag var for snevert formulert til å være i overensstemmelse med Rosengrendommen. I regjeringens proposisjon ble det derfor foreslått at import også skulle kunne skje ved annen «oberoande mellanhand», dvs. at det åpnes for at også privatpersoner og ikke bare profesjonelle transportører skal kunne frakte alkoholholdig drikk over grensen for andre privatpersoner. Regjeringens forslag ble vedtatt av et flertall i Riksdagen.

Det er for øvrig kun forbudet mot privatimport fra EØS-området som er opphevet i Sverige. Privatimport fra land utenfor dette området, for eksempel fra USA og Australia, er fortsatt ikke tillatt.

I den svenske lovproposisjonen s. 35 uttales at det kan være nødvendig å utrede videre visse spørsmål, bl.a. behovet for allmenne salgsbestemmelser og bestemmelser om detaljhandel i alkohollagen. Det ble påpekt at det pga. korte tidsfrister i arbeidet med å endre regelverket for å oppheve privatimportforbudet, ikke hadde vært tilstrekkelig tid til å vurdere disse spørsmålene. Regjeringen tok derfor forbehold om å kunne komme tilbake med forslag til ytterligere lovendringer. Som en følge av dette, har en utredningsgruppe, «Alkoholutredningen», vurdert om det er nødvendig med ytterligere lovbestemmelser for å forhindre at import til privatpersoner arrangeres på en måte som i realiteten innebærer en form for detaljalgsmonopolet. «Alkoholutredningen» la fram sin utredning (SOU 2009:22) i begynnelsen av mars 2009 og foreslår der at det i alkohollagen skal tas inn et forbud mot kommersiell formidling ved innførsel av alkoholholdige drikker (unntak gjelder for transportører).

¹ SOU 2007:113, Några alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning

² Regeringens proposition 2007/08:119, Alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning

Etter at forbudet mot privatimport ble opphevet, gikk den svenske dagligvarekjeden Kooperasjonen KF ut med planer om, gjennom et samarbeid med en vinselger etablert i et annet land i Europa, å tilby hjemkjøring av vin sammen med matvarer bestilt fra KF. Planen var at KF Näthandel AB på sin nettside skulle opprette en henvisning til den utenlandske tilbyderens nettsider hvor vinen kunne bestilles og samtidig tilby en samlet hjemkjøring av bestillingene. Denne ordningen møtte stor motstand fra flere hold. Det ble bl.a. uttalt at KF bidro til å svekke en streng alkoholpolitikk på bekostning av folkehelsen, og det ble også framholdt at det var tvilsomt om en slik ordning var i tråd med monopolordningen. KF trakk som følge av dette sine planer om å distribuere vin. Det foreslåtte forbudet mot kommersiell formidling i SOU 2009:22 er ment å forhindre denne typen virksomhet.

Det foreligger foreløpig lite tallmateriale på omfanget av privatimport i Sverige da det har gått kort tid siden privat innførsel ble tillatt. Det ser imidlertid ut til at omfanget ikke er stort. Det er anslått at 0,3 - 0,5 prosent av den voksne befolkningen har bestilt alkoholholdig drikk på internett de tre første kvartalene i 2007.³

3.2 Finland

Import av alkoholholdig drikk er i Finland regulert i alkohollagen av 8. desember 1994/1143. Det fastslås i lovens § 8 at det er tillatt å importere alkoholdrikker til eget bruk.

Finland har som Norge et detaljalgsmopol for de fleste alkoholdrikker som inneholder mer enn 4,7 volumprosent alkohol. Det er Alko Ab som har eneretten til salg av alkoholdrikker til forbrukere, jf. alkohollagen § 13. Det er videre forbudt å formidle alkoholholdig drikk mot betaling.

På slutten av 1990-tallet ble det etablert flere firmaer i Finland som både mottok bestilling av alkoholholdig drikk fra privatpersoner og som sørget for transporten og utleveringen av de bestilte varene. Det ble også etablert faste bestillings- og

utleveringssteder i Finland for virksomheten. Dette var etter finske myndigheters syn ikke innenfor regelverket, da dette i realiteten var et brudd på bestemmelsene om Alko Abs enerett til å selge alkoholholdig drikk. For å komme disse virksomhetene til livs, gikk finske myndigheter ut med følgende presisering⁴ i forhold til hvordan privatimport skal gjennomføres for å være lovlig:

- Kjøperen skal selv gjøre sin bestilling hos selger i utlandet.
- Den som bestiller skal ha eiendomsrett til alkoholdrikken når den innføres, dvs. at varen skal være betalt før den kommer til Finland.
- Kjøperen skal selv velge transportør, og transporten kan ikke utføres av selger.
- Det skal inngås to separate avtaler om salg og transport.
- Forsendelsen skal være spesifisert med kjøpers navn og leveres på en adresse i Finland som er oppgitt av kjøper. Det kan ikke opprettes spesielle utleveringssteder for denne typen forsendelser.
- Pakningen kan av hensyn til logistikk mellomlagres i Finland, men pakningen kan ikke åpnes eller endres på annen måte.

For å sikre at avgifter ble betalt, ble det i 2007 gjort endringer i skattelovgivningen som gikk ut på at transportør ble solidarisk ansvarlig med kjøper for skatter og avgifter knyttet til den importerte alkoholdrikken.

Det er ingen konkrete bestemmelser som skal sikre overholdelse av aldersgrensene ved import av alkoholdrikker i det finske regelverket.

Internetthandelen med alkoholholdig drikk i Finland er på et lavt nivå sammenlignet med andre omsetningsformer. I følge årlige gallupmålinger utgjorde internettkjøp av alkoholholdig drikk i 2006 ca. 120 000 liter omregnet til 100 prosent alkohol. I 2007 sank tallene til 31 650 liter, som utgjør kun 0,1 prosent av totalforbruket i Finland. Bakgrunnen for den kraftige nedgangen antas å være innstramningen i lovfortolkningen som det er redegjort for over.

³ Regeringens proposition 2007/08/119, Alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning s. 22

⁴ Social- og hälsovårdens produkttilsyncentral: pressemelding 17/2007, 5. november 2007

4 Opphevelse av forbudet mot privat innførsel

4.1 Gjeldende rett

Import av alkoholholdig drikk er regulert i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) § 2-1. Med alkoholholdig drikk menes drikk som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol, jf. alkoholloven § 1-3.

Lovens utgangspunkt er at import av alkoholholdig drikk er forbudt, men loven angir en del tilfeller der import likevel er tillatt. Alkoholholdig drikk kan innføres fra utlandet av den som driver engrossalg, har tilvirkningsbevilling, utvidet salgsbevilling etter alkoholloven § 3-1 tredje ledd eller utvidet skjenkebevilling etter alkoholloven § 4-2 tredje ledd, jf. § 2-1 første ledd, dvs. i næringsvirksomhet.

AS Vinmonopolet har i tillegg en begrenset adgang til å innføre alkoholdrikker uten bevilling for privatpersoner, jf. alkoholloven § 2-1 og forskrift 8. juni 2005 nr. 538 (alkoholforskriften) § 15-3. Vinmonopolet kan innføre alkoholholdig drikk for salg til person som har bestilt et produkt til personlig bruk, dvs. ikke til videresalg eller annen ervervsmessig bruk, når slikt produkt ikke finnes i AS Vinmonopolets produktutvalg. Adgangen til å innføre alkoholholdig drikk gjennom såkalt privatimport representerer et svært begrenset unntak fra den rendyrkede detaljmonopolstillingen AS Vinmonopolet har, og formålet med ordningen har vært å sikre forbrukerne tilgang til alle typer alkoholdrikker, også de som Vinmonopolet ikke selv kan tilby.

Privatpersoner kan i enkelte tilfeller innføre alkoholholdig drikk til personlig bruk (privatimport), jf. alkoholloven § 2-1 annet ledd. Med hjemmel i denne bestemmelsen er det fastsatt at privatpersoner kan innføre alkoholholdig drikk som reisegods, flyttegods eller motta alkoholholdig drikk fra utlandet som gave eller arv på visse vilkår, jf. alkoholforskriften kapittel 15.

De nevnte unntakene fra forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk er uttømmende. En privatperson har ikke adgang til selv å initiere import av alkoholholdig drikk ved å få tilsendt varer som er bestilt direkte fra utlandet eller som er kjøpt inn under utenlandsreiser, og som den reisende ikke selv bringer med til Norge.

4.2 Høringsforslaget

I høringsforslaget ble det foreslått å oppheve forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk. Bakgrunnen for at dette ble foreslått framgår foran i kapittel 2.1. Det ble foreslått endringer i alkoholloven § 2-1 annet ledd samt et nytt tredje ledd som fastslår at privatpersoner uten bevilling kan innføre alkoholholdig drikk til personlig bruk.

Når det gjelder det geografiske virkeområdet for lovendringen, ble det foreslått å åpne for innførsel fra utlandet generelt, selv om forholdet til EØS-avtalen var utgangspunktet for at opphevelse av forbudet ble vurdert. Det ble m.a.o. ikke foreslått kun å tillate privat innførsel fra land innenfor EØS-området slik som Sverige har lovfestet.

Da vin ikke er omfattet av EØS-avtalens bestemmelser om fritt varebytte, ville det uansett utfall av en vurdering av importforbudet opp mot EØS-avtalens bestemmelser om fritt varebytte, vært uproblematisk rettslig sett å opprettholde importforbudet for vin i Norge. Det ble likevel foreslått å åpne for privat import av vin på lik linje med de andre alkoholdrikkene.

Grunnen til at det ble foreslått en opphevelse av privatimportforbudet også for produkter som ikke omfattes av EØS-avtalens materielle og geografiske virkeområde, var at nye gode kontrollordninger og regelverk som skulle sikre betaling av avgifter, alderskontroll mv. av privatimporterte alkoholdrikker fra EØS-landene, ville redusere behovet for forbud mot privatimport av slike produkter fra andre land. Det ble også påpekt at det er en fordel å unngå et todelt system basert på hvilket land varen kommer fra og hvilken type alkoholholdig drikk som innføres, og i stedet ha et felles system for alle alkoholdrikker.

I og med at det ble foreslått at det generelt skulle bli tillatt for privatpersoner å innføre alkoholholdig drikk til personlig bruk, ble det også foreslått å oppheve unntaksbestemmelsene i alkoholforskriften §§ 15-1 og 15-2 om særlig tillatelse til å innføre alkoholholdig drikk som gave, arv, flytte- og reisegods. Dette vil innebære at det ikke lenger vil være nødvendig å søke om tillatelse til slik innførsel.

Alkoholloven gjelder innførsel til Norge, jf. alkoholloven § 1-2. Det er imidlertid særskilte regler for innførsel av alkoholholdig drikk til Svalbard. I og med at Svalbard ikke er omfattet av EØS-avtalen, ble det i høringsnotatet ikke ansett nødvendig å vurdere innførselsbestemmelsene til Svalbard i forhold til avtalen. Det ble derfor lagt til grunn at bestemmelsene som gjelder for Svalbard, jf. forskrift 11. desember 1998 nr. 1300, vil gjelde videre på samme måte som i dag.

4.3 Høringsinstansenes syn

På bakgrunn av EØS-avtalen og Rosengrensaken, og under forutsetning av at forbudet erstattes med et tilstrekkelig kontroll- og tilsynssystem, er det ingen høringsinstanser som har gått imot at det generelle forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk oppheves. *Vinmonopolet* påpeker imidlertid at opphevingen av forbudet representerer en uønsket endring av norsk alkoholpolitisk regulering som følge av EF-domstolens avgjørelse i Rosengrendommen, og at forskjeller i den norske og svenske ordningen kunne ført til en annen vurdering i forhold til EØS-avtalen enn den ESA la til grunn overfor norske myndigheter.

Norges Colonialgrossisters Forbund mener at det er bra at det åpnes for innførsel fra utlandet generelt også for vin.

Vin- og brennevinleverandørenes forening (VBF) mener at det etter EØS-avtalen må åpnes for privatimport, men anbefaler at forbudet mot privatimport bør opprettholdes for alkoholholdige drikker som ikke er omfattet av EØS-avtalens produktdekningsområde (hovedsakelig vin). VBF tror det primært er vin som vil være gjenstand for privatimport og påpeker at 80 prosent av Vinmonopolets omsetning er knyttet til vin. Begrunnelsen for VBF sitt synspunkt er å hindre en undergraving av vinmonopolordningen samt å sikre likeverdig konkurranse på det norske markedet mellom Vinmonopolet (som må levere til samme pris over hele landet) og utenlandske aktører.

Bryggeri- og drikkevareforeningen mener at norske bryggeriers konkurransesituasjon vil bli sveket som følge av opphevelsen av forbudet.

Små alkoholprodusenters forening mener lovforslaget vil gi en konkurransevridding i markedet der det vil være enda enklere å etablere produksjon av alkoholholdig drikk beregnet på det norske markedet i utlandet. Foreningen uttaler at de ønsker å bli likebehandlet med sine utenlandske konkurrenter og foreslår følgende:

«[...]at man inkluderer muligheten for fjernsalg av egne produkter fra produsenter med produksjonsbevilling. Det vil gjøre at vinmonopolet har fortsatt enerett på direkte salg, men at produsenter gis samme adgang til fjernsalg som produsenter i utlandet. Kontrollen med transport vil skje like strengt som fjernsalg fra utlandet.[...]»

4.4 Departementets vurdering

Departementet foreslår i likhet med i høringsforslaget at forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk oppheves for alle typer alkoholholdige drikker, også vin, jf. lovforslaget § 2-1.

Departementet har ingen grunn til å tro at en opphevelse av privatimportforbudet vil få noen stor betydning for Vinmonopolets stilling. Vinmonopolet har høy legitimitet i befolkningen i dag. Selskapet har i tillegg godt vareutvalg, god tilgjengelighet og høyt kunnskapsnivå.

VBF kan nok ha rett i at det primært er vin som vil være gjenstand for privatimport, men departementet antar at omfanget av privatimportert vin uansett vil bli relativt lite bl.a. pga. kostnadene knyttet til dette. Vinmonopolet har gode innkjøpsordninger og lav avanse på produktene sine. I tillegg vil kjøper måtte betale fraktkostninger ved egenimport. Så lenge norske avgifter skal betales, antas det at tilsvarende produkter ikke vil bli billigere, men ofte dyrere, ved å kjøpe dem et annet sted enn på Vinmonopolet. Å importere på egen hånd vil også kunne påføre kjøper en del administrative byrder (bl.a. knyttet til betaling av avgifter). I og med at privatimport i stor grad antas å bli både dyrere og mer tungvint, antas at Vinmonopolet fortsatt vil være hovedsalgskilden til private i Norge. Departementet antar at den alt overveiende delen av den alkoholsterke drikken som kjøpes av beboere i Norge fortsatt vil kjøpes på Vinmonopolet. Erfaringer fra Sverige og Finland tyder også på dette.

Ved å sikre at man har på plass krav og gode kontrollordninger som bl.a. sikrer at avgifter betales, at alkoholholdig drikk ikke utleveres til mindreårige og at privatimport ikke brukes til å dekke over næringsimport i strid med detaljsalgsmonopolet eller bevillingsordninger, antas konsekvensene av å oppheve forbudet som små.

Departementet mener at det ikke er aktuelt eller nødvendig å gjøre endringer i det innenlandske omsetningssystemet selv om det nå åpnes for privatimport, for eksempel som foreslått av Små

alkoholprodusenters forening. Det vises til nærmere omtale av dette i kapittel 5.

Når det gjelder privat innførsel av alkoholholdige drikker som ikke kun kan selges på Vinmonopolet, for eksempel øl inneholdende t.o.m. 4,7 volumprosent alkohol, antas innførsel av slike produkter ikke å bli omfattende etter den nye ordningen, bl.a. pga. avgifter og ikke minst fraktomkostninger (øl veier mye i forhold til verdien på produk-

tet). Det kan ikke utelukkes noe økning av privatimport av øl i form av eget reisegods med eget kjøretøy, men det er vanskelig å si noe om dette før ordningen har virket en tid. Det må i vurderingen av muligheten for en økning også tas hensyn til at det allerede i dag er tillatt å innføre inntil 27 liter slik alkoholholdig drikk (mot avgiftsbetaling) og at det kan søkes Helsedirektoratet om innførsel ut over dette.

5 Hva som er privat innførsel

5.1 Innledning

Det EF-domstolen tok stilling til i Rosengrendommen (C-170/04), var om privatpersoner kunne forbys å innføre alkoholholdig drikk eller ikke. Domskonklusjonen punkt 2 har følgende ordlyd:

«En foranstaltning, der forbyder privatpersoner at indføre alkoholholdige drikkevarer, som den, der er fastsat i kapitel 4, § 2, stk. 1, i lov om alkoholholdige drikkevarer, udgør en kvantitativ indførelsesrestriktion i medfør af artikel 28 EF, selv om indehaveren af detailsalgsmonopolet i henhold til nævnte lov er forpligtet til at levere, og i givet fald, efter anmodning, at indføre de pågældende drikkevarer»

Privatinnførsel er innførsel foretatt av privatpersoner til personlig bruk i motsetning til næringsimport som er underlagt andre reguleringer. Ved en opphevelse av privatimportforbudet er det altså kun privatpersoners innførsel fra utlandet til personlig bruk det åpnes for. For å importere alkoholholdig drikk for salg eller ervervsmessig bruk, må man fortsatt ha bevilling eller være registrert som engroshandler, jf. alkoholloven § 2-1.

Det er for øvrig klart at detaljomsetningsmonopolet kan bestå i henhold til EØS-avtalen, jf. bl.a. EF-domstolens uttalelser i Franzen-saken (C-189/95). Rosengrendommen endrer ikke dette. Dommen innebærer ingen vurdering av monopolordningen utover at den fastslår (domskonklusjon 1) at det svenske forbudet mot at privatpersoner kan innføre alkoholholdig drikk ikke kunne betraktes som en regel om monolets funksjon.

5.2 Høringsforslaget

I høringsforslaget er det sterkt understreket at det kun er privatpersoners innførsel til personlig bruk det ble foreslått åpnet for. I høringsnotatet kapittel 4.5 uttales følgende:

«Opphevelse av forbudet mot privatimport medfører ingen endringer i detaljomsetningsmonopolet. Vinmonopolets enerett til salg av alkoholsterke drikker skal opprettholdes uendret dvs. at enhver form for deltagelse i salgs-

virksomhet på norsk territorium av slike drikker fortsatt kun kan foretas av Vinmonopolet etter lovendringen. Det er kun direkte kjøp av alkoholholdig drikk fra aktører i utlandet som det nå åpnes for.»

Det ble i høringsnotatet lagt vekt på å beskrive hva som er å anse som privatimport (i motsetning til næringsimport og salg i strid med detailsalgsmonopolordningen). Erfaringer fra privatimport i Finland og Sverige ble i denne sammenheng trukket fram og følgende uttales videre i høringsnotatet kapittel 4.5:

«Både i Finland og Sverige har næringsinteresser forsøkt å etablere tilbud som går ut på å bistå privatpersoner med å innføre alkoholdrikker, dvs. at de fungerer som mellommenn og i realiteten trer inn i salgsprosessen/-arrangementet. Kunden overlater i ulik grad bestilling, betaling, transport osv. til en innenlandsk aktør og forholder seg i hovedsak kun til dette mellomleddet. Dette er ikke i tråd med omsetningsmonopolet, og som det framgår av kapittel 3.2 har finske myndigheter klart presisert at denne typen aktivitet ikke er tillatt da det ikke er å anse som privatimport. [...]

Det kan ikke ses bort i fra at noen aktører vil ønske å etablere lignende ordninger som de som er forsøkt opprettet i Sverige og Finland også her i Norge. Det understrekes derfor at opphevelsen av det norske forbudet mot privatimport kun innebærer at privatpersoner på egen hånd kan importere alkoholholdig drikk og stå som importør både formelt og reelt. Enhver form for involvering i salgsarrangementet fra aktører i Norge vil være i strid med alkoholloven, som kun tillater salg av alkoholholdige drikker fra Vinmonopolet (alkoholsterke drikker) eller fra innehavere av salgsbevilling (øvrig alkoholholdig drikk). Det er ingen andre enn kjøper, salgsledd i utlandet og en uavhengig transportør, som ikke har noen interesse i salget, som kan involveres i salgs- og utleveringsprosessen.

Det kan være mange ulike måter å involvere seg i salgsprosessen på, både direkte og indirekte. Aktøren kan for eksempel ha en rolle som mellommann mellom kjøper og selger eller involvere seg i salgsarrangementet i form av samarbeidsavtaler med selger om felles leve-

ring av varer. Videre kan den profitten aktøren oppnår ved å delta i salgsarrangementet både være åpenbart økonomisk (bestillingsgebyr) og mer skjult for eksempel ved at det oppnås en konkurransefordel ved salg av andre varer når disse leveres ut sammen med den alkoholholdige drikken (bruke levering av alkoholdrikker som lokkemiddel for å øke annet salg). Det kan også være situasjoner hvor det ikke kan påvises noen fordelssituasjon for den norske aktøren, men hvor det likevel foreligger en involvering i salgsarrangementet. I det noen bidrar til salgsarrangementet i Norge, vil importen ikke lenger være å anse som privatimport. For at alkoholdrikken skal kunne sies å være kjøpt i utlandet, må både bestilling og betaling foretas av kjøper direkte til utenlandsk aktør og ikke via mellommenn i Norge.»

Det ble i høringsnotatet foreslått tatt inn en forskriftshjemmel i nytt tredje ledd i alkoholoven § 2-1 som gir mulighet for nærmere presiseringer av hva som er å anse som privat innførsel, dersom det skulle oppstå behov for slike presiseringer. Det ble påpekt at erfaringer fra Sverige og Finland viser at det kan oppstå situasjoner som kan tilsi at det fastsettes generelle presiseringer ut over alminnelige lovtolkningsvedtak i enkelttilfeller. Det ble imidlertid ikke foreslått noen forskriftsbestemmelser i høringen, da det i utgangspunktet burde være tilstrekkelig med lovens ordlyd som synliggjør at innførselen skal foretas av privatperson til personlig bruk.

For å hindre sammenblanding av transport og salg ble det også foreslått presisert noen krav om utleveringssted og utleverers uavhengighet i alkoholforskriften, jf. kapittel 8.3.

5.3 Høringsinstansenes syn

Vinmonopolet er glad for at det i høringsnotatet er lagt vekt på å klargjøre hva som er privatimport i relasjon til formidlingsvirksomhet og monopolordningen og uttaler videre:

«Vi er særlig opptatt av faren for at næringsdrivende aktører som er nærmere kunden enn utenlandsk selger involverer seg i bestillings- og utleveringsfunksjonen. Dette kan resultere i at norske forbrukere tilbys en annen form for tilgjengelighet til alkoholholdig drikk i Norge enn den monopolordningen representerer. I en slik situasjon vil økt tilgjengelighet bety mer for kunden enn økte kostnader.[...]

[...]

[...] I Sverige arbeides det fortsatt med å formulere begrensninger for adgangen til privat-

import etter opphevingen av forbudet den 1. juli 2008. Vinmonopolet konstaterer at Helse- og omsorgsdepartementet synes å ha lagt erfaringene fra Sverige til grunn for viktige presiseringer av hva som er privatimport og hvor grensene for monopolets enerett går. Etter det vi kan se vil disse presiseringene og forslagene til kontrollsystem rundt utleveringen langt på vei avskjære muligheten til å utnytte systemet når det norske forbudet oppheves. Reklameforbudet vil også, så fremt det lar seg håndheve, ulovliggjøre markedsføring av alkoholholdig drikk fra nettsider som retter seg spesielt mot norske forbrukere.»

Toll- og avgiftsdirektoratet og *Vinmonopolet* uttaler spesifikt støtte til forslaget om en forskriftshjemmel som gir mulighet til å presisere nærmere hva som er å anse som privatimport, jf. lovforslaget § 2-1 tredje ledd.

Vinmonopolet understreker betydningen av å følge med på hvilke nettbaserte og andre tjenester som utvikler seg ved opphevingen av forbudet mot privatimport.

Toll- og avgiftsdirektoratet peker på at det er behov for en nærmere presisering av hva som er å anse som nødvendig dokumentasjon for å legitimere at innførselen er til privat bruk.

Norges Colonialgrossisters Forbund mener man kunne vurdere å oppheve bestemmelsen om at det kun er salgslodd i utlandet, kjøper i Norge og en uavhengig transportør/utleverer som kan være involvert i salgs- og utleveringsprosessen dersom dette ville medføre vesentlig forenkling for forbrukerne.

5.4 Departementets vurdering

Departementet vil understreke at opphevelse av forbudet mot privatimport ikke skal medføre noen endringer i detaljomsetningsmonopolet og viser til det som er uttalt om dette i høringsnotatet, se kapittel 5.2. Det er etter departementets syn viktig å hindre at andre aktører (enn en ren transportør) trer inn i salgs- og utleveringsprosessen da dette, som Vinmonopolet påpeker, kan resultere i at norske forbrukere tilbys en annen form for tilgjengelighet til alkoholholdig drikk i Norge enn den monopolordningen representerer.

At den private selv tar hånd om kjøpet i forhold til selger og ikke bistås av andre aktører i Norge, er et viktig premiss for å anse innførselen som privat innførsel. I Sverige hvor bevaring av detaljsalgsmopolet, som i Norge, anses for et helt sentralt virkemiddel i alkoholpolitikken, er det nå foreslått

tiltak for å hindre involvering fra andre i strid med monopolordningen, se kapittel 3.1.

Det vises også til kapittel 8.3 hvor forslag til nærmere krav til utleverere, nettopp for å hindre sammenblanding av selger- og transportørrollen, er beskrevet.

Det bør i utgangspunktet være klart nok hva som menes med privat innførsel (innførsel av privatpersoner til personlig bruk), men etter hvert som ordningen tas i bruk kan det vise seg behov for å presisere nærmere krav, for eksempel for å unngå omgåelser av ordningen eller for å gjøre det klarere for brukerne av regelverket hva som kreves. Departementet foreslår at det i tråd med høringsforslaget innføres en forskriftshjemmel i §

2-1 tredje ledd annet punktum som gir hjemmel for å fastsette nærmere bestemmelser om hvilke krav som skal være oppfylt for at innførselen skal anses å være privat innførsel.

Hva som er tilstrekkelig dokumentasjon for å godtgjøre at den innførte alkoholholdige drikken er til privat bruk, jf. Toll- og avgiftsdirektoratets uttalelse, vil kunne variere og bero på en konkret vurdering i den enkelte situasjon. Det legges opp til at det i samarbeid med Helsedirektoratet og toll- og avgiftsetaten vurderes om det er hensiktsmessig med en nærmere presisering av dokumentasjonskravene for eksempel i alkoholforskriften eller i retningslinjer.

6 Generelt om privat innførsel av alkoholholdig drikk og kontrollordninger

6.1 Innførselsmåter

6.1.1 Oversikt

Privat innførsel av alkoholholdig drikk kan skje på to måter:

1. Privatpersonen frakter selv drikkevarene over grensen, for eksempel i forbindelse med en feriereise. Dette er allerede i dag tillatt med visse begrensninger, se kapittel 4.1 hvor dagens unntak fra privatimportforbudet er omtalt.
2. Privatpersonen ber andre, for eksempel et transportselskap, om å frakte drikkevarene for seg, for eksempel i forbindelse med internettkjøp fra utlandet eller i forbindelse med en feriereise der det ikke er ønskelig å medbringe varene hjem selv som reisegods, dvs. at den alkoholholdige drikken innføres som en forsendelse. Dette er i dag ikke lovlig og vil gjøres lovlig ved den her foreslåtte lovendringen.

6.1.2 Innførsel av alkoholholdig drikk som eget reisegods

Det anses ikke nødvendig å foreslå nye regler om privat innførsel av alkoholholdig drikk som reisegods. Den eneste endringen vil være at kravet i alkoholforskriften om at man må søke Helsedirektoratet om tillatelse til å innføre større kvanta oppheves.

Ved innførsel av alkoholholdig drikk som eget reisegods vil utlevering allerede være skjedd ved kjøpet av varene. Bestemmelser knyttet til utlevering av alkoholholdig drikk vil derfor ikke være relevant ved innførsel av alkoholholdig drikk som eget reisegods.

Opphevelsen av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk, og herunder opphevelse av bestemmelser om tillatte importkvoter for reisegods, innebærer for øvrig ingen endringer i forhold til den avgiftsfrie kvoten (tax-free-kvoten) som reisende i dag kan ta med seg til Norge eller den mengden alkoholholdig drikk som i dag kan fortolles forenklet.

6.1.3 Innførsel av alkoholholdig drikk ved forsendelse

Ved innførsel av alkoholholdig drikk som en forsendelse, dvs. ved bruk av transportør, vil det foreligge en utleveringssituasjon i Norge. Bruk av transportør er aktuelt både når privatpersonen kjøper alkoholvarene på reise i utlandet og ønsker å sende varene hjem, og ved bestilling av alkoholvarer fra Norge, for eksempel ved internettkjøp.

Det er i utgangspunktet ingen grunn til at det skal være andre krav ved utlevering av en alkoholholdig drikk innkjøpt i utlandet som blir fraktet og utlevert i Norge (ikke eget reisegods), enn ved salg og skjenking av alkoholholdig drikk her i landet. I alle tilfeller får kjøper fysisk tilgang til varen i Norge. Det foreslås derfor bestemmelser som i størst mulig grad skal sikre en likebehandling av de ulike formene for tilgang på alkoholdrikker. Det vil likevel være visse forskjeller på utlevering ved privatimport og ved salg/skjenking som kan føre til noe ulike ordninger.

Det foreslås både krav som skal være oppfylt ved utleveringen, jf. kapittel 7, og krav til utleverere av alkoholholdig drikk for å sikre at utleveringskravene overholdes, jf. kapittel 8.

6.2 Forholdet mellom nasjonale kontrollordninger og krav og EØS-avtalens bestemmelser

Det er klart at det kan fastsettes nasjonale krav for å hindre skadevirkninger av alkoholbruk. Det er opp til de enkelte land å bestemme sitt eget beskyttelsesnivå så lenge de virkemidlene som fastsettes anses egnet og proporsjonale. Rosengrendommen fastslår imidlertid at et importforbud som det svenske, ikke er egnet til å begrense forbruket av alkoholholdig drikk generelt og at alderskontroll kan sikres med en mindre inngripende regulering.

Ved opphevingen av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk, er det viktig å sikre et alternativt system som ivaretar de alkoholpolitiske hensynene, og blant annet sørger for at aldersbestemmelser overholdes og at avgifter blir betalt. I

høringsnotatet ble det uttalt at de tiltakene som ble foreslått som erstatning for forbudet mot privatimport, ikke kunne anses å innebære noen importrestriksjoner etter EØS-avtalen og anses uansett for å være egnete og proporsjonale (nødvendige og forholdsmessige).

Regjeringsadvokaten uttaler følgende:

«[...] I høringsnotatet er det lagt vekt på at dagens kontrollnivå ikke skal svekkes vesentlig, samtidig som tiltakene ikke skal være mer inngripende enn nødvendig. Forslagene synes å ivareta disse kryssende hensynene på en hensiktsmessig måte innenfor de rammene som EF-domstolen trekker opp i Rosengrensaken (C-170/04)»

Regjeringsadvokaten påpeker videre at registreringsplikten for transportører vil kunne utgjøre en restriksjon på den frie bevegeligheten av tjenester og etableringer etter EØS-avtalen artikkel 31 og 36. Det foreslåtte systemet for privatimport framstår imidlertid etter Regjeringsadvokatens syn som både egnet og nødvendig for å beskytte folkehelsen og tillatt etter EØS-avtalen.

De tiltakene som foreslås i denne proposisjonen for å sikre en forsvarlig utlevering, jf. kapittel 8, er i samsvar med de tiltakene som er foreslått i høringsnotatet og må etter departementets syn anses som tillatte etter EØS-avtalens bestemmelser om både fritt vare- og tjenestebytte.

6.3 Privatimport gjennom Vinmonopolet og utleveringsordninger ved nettsalg

Vinmonopolet importerer i dag varer som ikke er i Vinmonopolets produktutvalg eller hos grossist, for privatpersoner. Det systemet Vinmonopolet har for behandling av «privatimporterte» varer kan brukes som utgangspunkt for det regelverket og kontrollsystemet som må på plass for å sikre avgiftsbetaling og riktig utlevering. «Privatimport» via Vinmonopolet skjer enten ved at Vinmonopolet bestiller for kunden, eller at Vinmonopolet sørger for importen av varer kunden allerede har kjøpt

hos leverandør i utlandet. Vinmonopolet har en avtale med en fast speditør (etter anbud) som tar varen inn på sitt tollager og klarer varen. Varen fraktes deretter til en av Vinmonopolets butikker eller sentrallageret, hvor det kontrolleres at det er samsvar mellom bestillingen og varen som er levert. Dersom varen kjøres fra sentrallager hjem til kunden (ved store partier), utøver Vinmonopolets speditør kontroll med aldersgrenser mv.

Vinmonopolet tilbyr internettsalg av alkohol-drikker og har i den forbindelse inngått en avtale med Posten om forsendelse/utlevering av varer. Selv om dette er salg fra Norge og ikke import, kan de utleveringsrutinene som de har, også brukes som utgangspunkt for krav til utleveringsordninger. Når en handler i nettbutikken, tilbyr Vinmonopolet tre ulike leveringsmåter: sendt med post, levert på dør (gjelder i Oslo og Akershus) eller utlevert i en av Vinmonopolets butikker. Henting eller utlevering av postpakke kan gjøres innenfor Vinmonopolets åpningstider. Dette gjelder også for Post-butikk.

Kontroll av alder og ruspåvirkning (sosial kontroll) ved levering via postdistribusjon er utførlig regulert i Vinmonopolets distribusjonsavtale med Posten. I avtalen er det bl.a. inntatt bestemmelser om at alder skal kontrolleres og hvordan, krav til oppfølging av personalet som utleverer varene og rett for Vinmonopolet til enhver tid å kontrollere at bestemmelsene overholdes.

Vinmonopolet har utformet en egen sjåførinstruks om utøvelse av sosial kontroll for de tilfeller der Posten kjører varer hjem til kunder for levering på dør. Sjåførinstruksjonen utgjør et vedlegg til avtalen med Posten, som for øvrig også regulerer lovlig utleveringstidspunkt, dvs. innenfor de lovfestede rammene for Vinmonopolets åpningstider. Distribusjonsavtalen med Posten har meget streng misligholdsregulering for utøvelse og oppfølging av sosial kontroll. Vinmonopolet utfører årlig revisjon av Postens rutiner og flere fysiske kontroller med etterlevelsen i form av såkalt «mystery shopper». Samarbeidet mellom Vinmonopolet og Posten fungerer i følge Vinmonopolet godt, og det er opparbeidet gode rutiner og kompetanse i Posten.

7 Privat innførsel av alkoholholdig drikk ved forsendelse - utleveringsbetingelser

7.1 Innledning

Alkoholholdig drikk er ikke en fritt omsettelig vare, og det er flere betingelser i alkoholloven knyttet til salg og utlevering av slik drikk i Norge. Alkoholloven inneholder både bestemmelser om hvem det kan selges eller utleveres alkoholholdig drikk til og begrensede salgs- og utleveringstider for slike varer.

7.2 Kontroll av alder og ruspåvirkning

7.2.1 Høringsforslaget

I høringsnotatet ble det påpekt at det på samme måte som ved salg og skjenking i Norge ikke bør være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk til mindreårige eller åpenbart ruspåvirkede ved kjøp fra utlandet. Aldersgrenser er et viktig alkoholpolitisk virkemiddel, og det må sikres at mindreårige ikke får tilgang til alkoholholdig drikk. Den som utleverer varene, må være ansvarlig for å føre kontroll med dette når vedkommende utleverer varen til kjøper. I alkoholloven § 1-5 er det allerede i dag presisert at det er ulovlig å utlevere alkoholholdig drikk til mindreårige, og det ble derfor ikke ansett å være behov for å foreslå noen regelverksendring for å sikre dette.

Når det gjelder utlevering til åpenbart rusmidelpåvirkede personer, er det i alkoholloven § 8-11 kun presisert et forbud mot å selge og skjenke alkoholholdig drikk til slike personer, men det samme er ikke presisert for utlevering. Det ble derfor i høringsnotatet foreslått en endring i bestemmelsen for å klargjøre at utlevering av alkoholholdig drikk ikke kan skje til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler.

7.2.2 Høringsinstansenes syn

Actis uttaler:

«Vi støtter vurderingen av at det ikke skal være andre regler for utlevering av alkohol som er privat importert enn av annen skjenket eller solgt alkohol i Norge bl.a. angående utleve-

ringstid og alderskontroll, og at en her følger prinsippet om likebehandling slik HOD beskriver det.»

Juvente, IOGT og DNT foreslår i sin samlede høringsuttalelse et krav om at alle som mottar privatimportert alkoholholdig drikk, skal bes om legitimasjon for å hindre vanskelige vurderingssituasjoner for den som utleverer alkoholdrikken.

Barneombudet påpeker at det er viktig at opphevelsen av privatimportforbudet ikke gir mindreårige lettere tilgang på alkoholholdig drikk.

7.2.3 Departementets vurdering

Departementet vil påpeke at det er viktig at det gjelder de samme alderskravene ved utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel som ved salg og skjenking i Norge. Dette er sikret gjennom den allerede eksisterende bestemmelsen om alderskrav ved utlevering i alkoholloven § 1-5. Det er derfor ikke behov for noen lovendring for å sikre dette.

Departementet foreslår i tråd med høringsnotatet en endring i alkoholloven § 8-11 som presiserer at det er ulovlig å utlevere alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler.

Når det gjelder forslaget om en generell plikt til å be alle som mottar privatimportert alkoholholdig drikk om legitimasjon, vil departementet bemerke at det i dag ikke er en slik generell plikt ved salg, utlevering og skjenking i Norge. Det forutsettes at den som selger, utleverer og skjenker alkoholholdig drikk foretar en forsvarlig vurdering av om vedkommende mottaker av den alkoholholdige drikken oppfyller alderskravene. Departementet ser ikke grunnlag for å sette strengere krav til legitimasjonsplikt ved privat innførsel av alkoholholdig drikk enn i andre utleveringssituasjoner.

7.3 Krav til utleveringstidspunkter

7.3.1 Høringsforslaget

For å sikre likebehandling av varer kjøpt fra utlandet og varer kjøpt i Norge ble det i høringsnotatet

foreslått en ny bestemmelse i alkoholloven som innebærer at det ikke skal være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk utenom de dagene og åpningstidene som gjelder for salg av alkoholholdig drikk. Da de tillatte salgstidene for alkoholholdig drikk er ulike for alkoholsterke drikker som kun kan selges av Vinmonopolet, og alkoholdrikker med et alkoholinnhold på 4,7 volumprosent eller lavere som kan selges av andre, ble det foreslått en tilsvarende differensiering ved utlevering.

Ved nettsalg eller annet fjernsalg av alkoholholdig drikk med alkoholinnhold over 4,7 volumprosent vil det være naturlig at de samme tidsbegrensningene som gjelder ved salg fra Vinmonopolet etter alkoholloven § 3-4 også gjelder ved utlevering av slike drikker ved privat innførsel. Det ble derfor foreslått en ny § 2-5 i alkoholloven hvor det ble presisert at det ved privat innførsel ikke er tillatt å utlevere alkoholsterke drikker utenom de tidene som er angitt i § 3-4. Det ble lagt vekt på at den samme ordningen fungerer allerede i dag i forhold til Postens utlevering av varer for Vinmonopolet, da det i utleveringsavtalen mellom Posten og Vinmonopolet er presisert at levering til Vinmonopolets kunder kun kan skje innenfor de lovfestede rammer for åpningstid for Vinmonopolets utsalgssteder.

Når det gjelder utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkoholinnhold fra norske aktører, vil tillatte salgstider framgå av bevillingen. De tillatte salgstidene varierer fra kommune til kommune, og kan også variere fra utsalgssted til utsalgssted innen kommunen avhengig av hva som er fastsatt i salgsbevillingen. Selger i utlandet vil imidlertid ikke ha noen norsk bevilling, og utlevering av de solgte varene vil kunne skje i alle landets kommuner som har ulike krav til salgstider. I alkoholloven § 3-7 første og tredje ledd er det angitt hvilke tidspunkter som gjelder for salg og utlevering, hvis kommunestyret ikke har fastsatt noe annet (lovens såkalte normaltider). For utlevering ved innførsel fra utlandet ble det foreslått at disse tidsbegrensningene skal gjelde. Det ble foreslått at dette skulle tydeliggjøres i ny § 2-5 annet ledd i alkoholloven.

7.3.2 Høringsinstansenes syn

Vinmonopolet støtter prinsippet om at de samme tidsbegrensningene som gjelder ved salg av alkoholholdig drikk i Norge skal gjelde ved utlevering til kunde i Norge ved privat innførsel. Vinmonopolet påpeker imidlertid at tidsbegrensningene kan være en utfordring å kommunisere til kundene, jf. deres erfaring med tilsvarende bestemmelser når

Vinmonopolets produkter i dag sendes og utleveres via Posten.

Helsedirektoratet mener departementets forslag i praksis vil gi unødvendig kompliserte regler om tidsinnskrenkning for utlevering av privat innført alkoholholdig drikk og uttaler følgende:

«Det er presisert i de spesielle merknadene i høringsnotatet at det er normaltiden som gjelder for salg av alkohol som også skal gjelde for utlevering av alkohol. For salg fra AS Vinmonopolet er normaltiden kl. 0830 – kl. 1800, og for salg fra sted med kommunal salgsbevilling er normaltiden kl. 0800 – kl. 1800. Direktoratet kan ikke se at det er hensyn som begrunner at utlevering av drikk med høyst 4,7 volumprosent, skal starte 30 minutter tidligere enn utlevering av annen alkoholholdig drikk, og foreslår at det innføres felles tidsinnskrenkninger for drikk under og over 4,7 volumprosent, for eksempel fra kl. 0830 til kl. 1800.

Forslaget fra departementet innebærer også at det ikke blir tillatt å utlevere alkohol enkelte bestemte dager. Det vil bli forbudt å utlevere alkohol over 4,7 volumprosent følgende dager: søn- og helligdager, 1. og 17. mai, jul-, nyttårs, påske- og pinseaften og på stemmedagene for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og på folkeavstemninger vedtatt ved lov. Forslaget for alkohol med høyst 4,7 volumprosent gjelder de samme dagene, med unntak av jul-, nyttårs, påske- og pinseaften. Direktoratet mener også her at det er unødvendig å ha forskjellige regler for alkohol under og over 4,7 volumprosent alkohol. Vi har erfaring med at det er vanskelig for aktører i bransjen og publikum å ha oversikt over tidsbegrensningene i alkoholloven. Det gjelder særlig de bestemte dagene da det ikke er tillatt å selge alkohol. Vi foreslår at forbudet mot å utlevere alkohol visse dager skal gjelde de samme dagene, enten den alkoholholdige drikken er under eller over 4,7 volumprosent. For eksempel kan den strengeste regelen legges til grunn slik at utleveringsforbudet gjelder de samme dagene som salg fra AS Vinmonopolet.

Vi bemerker at departementets forslag til tidsinnskrenkninger allerede innebærer et unntak fra lovens vanlige system for salgstider. De foreslåtte tidene for utlevering av privat innført alkohol tar ikke hensyn til kommunenes normale adgang til å avvike fra normaltiden.

Reglene som gjelder utlevering av privat innført alkohol er rettet mot aktører som neppe vil få utlevering av alkohol som en stor del av sin oppdragsportefølje.

For å sikre etterlevelse av reglene, er det derfor fornuftig å ha lett tilgjengelige regler. På den bakgrunn foreslår Helsedirektoratet at

ordlyden i ny § 2-5 endres fra å henvise til §§ 3-4 og 3-7 første og tredje ledd, til å uttrykkelig i ordlyden angi tidene for utlevering og hvilke dager det ikke skal være tillatt å utlevere privat innført alkoholholdig drikk.»

7.3.3 Departementets vurdering

Departementet foreslår bestemmelser om utleveringstidspunkter i ny § 2-5. Begrensede salgs- og skjenketider skal bidra til begrenset tilgjengelighet til alkoholholdig drikk og derigjennom begrense skadevirkninger alkoholbruk kan ha, og det bør være like utleveringskrav til alkoholholdige drikker utlevert ved salg i Norge og alkoholholdige drikker som utleveres i forbindelse med privatimport.

På bakgrunn av høringsuttalelsen fra Helsedirektoratet foreslår imidlertid departementet at det fastsettes like utleveringstider for utlevering av alle typer alkoholholdig drikk. Dette vil forenkle det regelverket utleverere av alkoholholdig drikk ved

privat innførsel må forholde seg til. De tillatte utleveringstidene foreslås å være de samme som gjelder for salg fra Vinmonopolet, jf. alkoholloven § 3-4, og disse tidene foreslås tatt direkte inn i ny § 2-5. Dette innebærer at det ved privat innførsel vil bli noe kortere tillatte utleveringstider for alkoholholdig drikk som inneholder t.o.m. 4,7 volumprosent alkohol enn det som gjelder ved butikksalg, men forskjellen er liten. Fordelen ved et ensartet regelverk som er enklere å forholde seg til bør etter departementets syn i dette tilfellet være avgjørende.

Utleveringstidene vil etter dette være like for all utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel. Disse tidene vil også være i samsvar med de utleveringstidene som Posten allerede forholder seg til gjennom sin utleveringsavtale med Vinmonopolet. Den som utleverer alkoholholdig drikk, må påse at disse tidskravene overholdes. Ut fra erfaringene fra Postens utlevering av varer for Vinmonopolet antas dette å være håndterlig.

8 Krav for å kunne være utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel

8.1 Generell vurdering av utleveringsordningen – hvem som skal kunne utlevere alkoholholdig drikk

8.1.1 Høringsforslaget

Opphevelse av forbudet mot privatimport innebærer at de importerte alkoholdrikkene må utleveres i Norge av en transportør eller av en annen utleverer når varen innføres som en forsendelse. I høringsforslaget ble det forutsatt at det skal være tillatt for andre enn Vinmonopolet å foreta utlevering av alkoholsterke drikker i Norge ved privatimport, men det ble lagt vekt på å sikre at det kun er seriøse aktører som forholder seg til regelverket som skal stå for slik utlevering. For å sikre en kontrollert tilgjengelighet til alkoholholdig drikk er det viktig at de som utleverer alkoholholdig drikk, forholder seg til kravene som gjelder i utleveringssituasjonen, se kapittel 7 over. Det ble derfor i høringsforslaget foreslått ulike krav til dem som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel som i tilstrekkelig grad skal sikre at disse er seriøse aktører.

8.1.2 Høringsinstansenes syn

Juvente, IOGT og DNT ser ingen svakheter i de formelle bestemmelsene om utlevering og sosial kontroll, men mener at det er overholdelsen av reglene ved utleveringen som er problemet, for eksempel ved utlevering fra Post-i-butikk-filialer. Organisasjonene peker på at undersøkelser viser at butikker i stor grad svikter alderkontrollen, men at det i liten grad selges alkoholholdig drikk til mindreårige fra Vinmonopolet. De foreslår på denne bakgrunn at all utlevering av privatimportert alkoholholdig drikk som fraktes av transportører skal skje gjennom Vinmonopolet. Ingen andre høringsinstanser har hatt merknader til den løsningen for utlevering som er foreslått i høringsnotatet.

Vinmonopolet uttaler at den foreslåtte ordningen framstår som gjennomarbeidet og dekkende.

8.1.3 Departementets vurdering

Departementet mener at de erfaringene Vinmonopolet har med sin distribusjonsavtale med Posten

tilsier at det med riktig regulering/krav til utlevererne og tilstrekkelig tilsyn og oppfølging med deres aktivitet ikke er nødvendig å kreve at all utlevering skal skje gjennom Vinmonopolet. En utleveringsplikt gjennom Vinmonopolet er en løsning som ligger relativt nær dagens ordning hvor det kun tillates salg og privatimport gjennom Vinmonopolet (med noen få unntak), og kan muligens oppfattes som en fortsatt importrestriksjon etter EØS-avtalen. Departementet vil imidlertid ikke utelukke innføring av en slik løsning senere dersom erfaringer med den løsningen som nå er valgt, viser at den ikke i tilstrekkelig grad sikrer alderskontroll mv.

Departementet foreslår derfor at det skal være tillatt for andre å utlevere alkoholholdig drikk i forbindelse med privatimport, men at det stilles særlige krav til virksomheter som foretar slik utlevering, se særlig kapittel 8.2 og 8.3.

8.2 Registreringsplikt for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk

8.2.1 Høringsforslaget

I høringsnotatet ble det foreslått en registreringsplikt for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk i ny § 2-4 i alkoholloven. Det ble foreslått at det ikke skal være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk uten å være registrert og at retten til å være registrert kan falle bort dersom virksomheten bryter de krav som stilles for å være utleverer. Følgende vurdering lå til grunn for forslaget:

«På samme måte som det stilles krav til og føres kontroll med dem som selger og skjenker alkoholholdig drikk i Norge, må det stilles visse krav til utleverer av alkoholholdig drikk i forbindelse med privatimport. For å sikre likebehandling og et tilsvarende beskyttelsesnivå knyttet til utlevering av alkoholholdig drikk, kunne det være naturlig å opprette en bevilningsordning for dem som skal utlevere alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel. Samtidig vil en ren utleverer (transportør) av alkoholholdig drikk ikke ha den samme til-

knytningen til varen som en som har skjenke- eller salgsbevilling, og antall utleveringer antas å være begrenset. Videre vil en bevillingsordning med en søknadsprosedyre kreve en del ressurser både hos den som søker om bevilling og myndigheten som skal behandle søknaden.

Det kan stilles spørsmål ved om en bevillingsordning er nødvendig for i tilstrekkelig grad å sikre at utleverer oppfyller sine plikter etter regelverket og har gode utleveringsrutiner samt for å sikre at myndigheten har tilstrekkelig kontroll med dem som utleverer. Det antas at en bevillingsordning i disse tilfellene ikke nødvendigvis vil gi en bedre sikkerhet for riktig utlevering av alkoholholdig drikk enn en registreringsordning kombinert med noen ytterligere krav til dem som utleverer denne typen varer.

Det antas at en registreringsplikt, som vil være en mindre arbeidskrevende ordning både for utleverer og myndighetene, vil kunne oppfylle to viktige funksjoner. Dersom det er en forutsetning for å være registrert at man oppfyller kravene i regelverket, vil registreringsplikten for det første fungere som en dokumentasjon på at virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk overholder bestemmelser som er viktig i forbindelse med utlevering av alkoholholdig drikk. For det andre vil en registreringsplikt gi myndighetene en bedre oversikt over hvem som utleverer alkoholholdig drikk, og dermed danne et grunnlag for tilsynsvirksomheten.»

Det ble kun foreslått registreringsplikt for dem som tilbyr utlevering som en del av næringsvirksomhet, typisk transportselskaper. Det ble ansett å være for omfattende å kreve registrering av privatpersoner som frakter for andre uten noen form for kompensasjon eller annen direkte eller indirekte fordel.

Da oversikten over de som er registrert først og fremst skal være et redskap for myndighetene i kontrollen med utlevering av alkoholholdig drikk, ble det ikke foreslått opprettelse av et offentlig register, men et internt register kun til bruk for myndighetene. Det ble påpekt at dersom privatpersoner ønsker informasjon om en utleverer av alkoholholdig drikk er registrert, og dermed lovlig kan utlevere alkoholholdig drikk, kan slik informasjon fås ved å kontakte ansvarlig myndighet for registret.

8.2.2 Høringsinstansenes syn

Det er ingen høringsinstanser som har hatt innvendinger til at det innføres en registreringsplikt for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel.

Helsedirektoratet har følgende merknad til selve ordlyden i forslag til ny § 2-4 i alkoholloven:

«Det går fram av de generelle merknadene til registreringsplikten på s. 33 i høringsnotatet at plikten kun skal omfatte virksomheter som tilbyr utlevering som en del av næringsvirksomhet. Helsedirektoratet mener dette bør presiseres i ordlyden til ny § 2-4 for å unngå tvil om hvem registreringsplikten gjelder.»

8.2.3 Departementets vurdering

Departementet har merket seg at ingen høringsinstanser har gått imot at det innføres en registreringsplikt for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk. Det er ingen høringsinstanser som uttaler at de i stedet ønsker en annen ordning, for eksempel krav til bevilling, for å føre kontroll med disse utlevererne.

I og med at en registrering er en forutsetning for å kunne utlevere alkoholholdig drikk ved privat innførsel og at retten til registrering, og dermed retten til å utlevere alkoholdrikker, kan falle bort, vil en slik ordning til en viss grad fungere på samme måte som en bevillingsordning. En vesentlig forskjell er imidlertid at registreringsordningen kun innebærer en registrering før utlevering kan foretas, og ingen forhåndsgodkjenning fra myndighetene.

Departementet mener at det ikke er grunn til å foreta en ytterligere presisering av hvem som er registreringspliktig slik som Helsedirektoratet foreslår.

Registreringsplikten gjelder kun for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk. Denne plikten gjelder m.a.o. ikke for privatpersoner som ikke har noen kommersiell interesse i å utlevere alkoholholdig drikk. Når begrepet virksomhet brukes, ligger det i dette en forutsetning om at det foregår en aktivitet av økonomisk karakter i motsetning til en privat handling som ikke har noen økonomiske eller andre fordelsmotiver. I det en privatperson begynner å ta seg betalt for å frakte og utlevere alkoholholdig drikk, må vedkommende anses for å opptre som en virksomhet og vil være omfattet av registreringsplikten.

8.3 Hjemmel for å fastsette nærmere krav til den som utleverer alkoholholdig drikk

8.3.1 Høringsforslaget

I høringsnotatet ble det påpekt at siden utlevering av alkoholholdig drikk i forbindelse med privatim-

port er en ny generell ordning, vil virkningene av de kravene som stilles til utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel være noe usikre. Etter hvert som man får erfaring med ordningen, kan det vise seg behov for å fjerne, endre eller fastsette nye krav til dem som utleverer alkoholholdig drikk.

Det ble også påpekt at det i dag er vanskelig å anslå omfanget av privatimport ved bruk av transportører (typisk internettsalg) etter opphevelsen av forbudet mot privatimport. På bakgrunn av antatte kostnader ved slik import (påslag av avgifter og fraktomkostninger) og at Vinmonopolet har et bredt og tilgjengelig utvalg av produkter, antas at omfanget av slik privat innførsel vil bli begrenset. Ut fra erfaringene fra Sverige og Finland antas antall utleveringer å bli svært lite i forhold til det som selges i dagligvarebutikker og fra Vinmonopolet. De reguleringer som iverksettes må ses i lys av dette. Samtidig er det svært viktig at alle utleveringskanaler er underlagt bestemmelser som gir en forsvarlig utlevering av alkoholholdig drikk.

For å ha den tilstrekkelige fleksibiliteten til å utforme mer detaljerte krav for å sikre en forsvarlig utlevering, ble det foreslått at det i alkoholloven ny § 2-4 annet ledd tas inn en bestemmelse som hjemler fastsettelse av slike krav i forskrift.

I medhold av forskriftshjemmelen ble det i høringsnotatet foreslått krav i alkoholforskriften om at utleveringsvirksomheter skal:

- innlevere egenerklæringsskjema om at de oppfyller kravene i regelverket,
- ha et internkontrollsystem,
- ikke opprette egne utleveringssteder for alkoholholdig drikk og
- være uavhengig tredjepart i forhold til selger, dvs. være uavhengig av selgeren av den alkoholholdige drikken som utleveres og ikke ha noen direkte eller indirekte fordeler av selve salget ut over normal betaling for tjenesten.

Disse kravene ble foreslått på bakgrunn av erfaringer fra Finland og Sverige. Kravene skal sikre at utleveringsbetingelsene overholdes og at det ikke opprettes virksomheter i strid med monopolordningen. Kravene ble foreslått tatt inn i alkoholforskriften.

Innlevering av egenerklæringsskjema, der utleverer bekrefter at de kjenner til regelverket, oppfyller de kravene som stilles for å utlevere alkoholholdig drikk og at de vil følge regelverkets bestemmelser, ble foreslått å være en forutsetning for å være registrert som utleveringsvirksomhet. Det ble i høringsnotatet påpekt at kravene som stilles i

regelverket til enhver tid må oppfylles for at en virksomhet skal kunne utlevere alkoholholdig drikk. Det er ikke tilstrekkelig å oppfylle kravene ved registreringen og innsendingen av egenerklæringsskjemaet. Dette er tilsvarende som for registreringsordningen for grossister og bevillinger etter alkoholloven.

Krav til internkontrollsystem ble begrunnet med at en virksomhet som skal utlevere alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel, må ha gode rutiner for å sikre at kravene i regelverket oppfylles. Det innebærer bl.a. at alle i virksomheten som er ansvarlig for utlevering må ha tilstrekkelig opplæring og at virksomheten må ha et system for å avdekke avvik og ha gode oppfølgingsrutiner.

Forslaget om det ikke skal være tillatt å ha egne utleveringssteder for alkoholholdig drikk ut over det som er en naturlig del av transportørens vanlige ordning for alle typer forsendelser, ble foreslått for å unngå de problemene Finland hadde erfart i forbindelse med privatimport. I Finland ble det, under dekke av å være en transport-/utleveringstjeneste i forbindelse med privatinnførsel av alkoholholdige drikker, forsøkt opprettet egne utleveringssteder for utlevering av alkoholholdig drikk. I realiteten var dette en del av en salgsordning i strid med monopolordningen for sterke alkoholdrikker og i strid med salgsbevillingssystemet for andre alkoholdrikker.

Kravet til uavhengighet ble foreslått tatt inn for å understreke og sikre at en transportør/utleverer ikke kan ha noen tilknytning til selve salgsarrangementet, men kun ha en uavhengig rolle i forhold til salget. Dersom det ikke foreligger en slik uavhengig rolle, vil transport og utlevering måtte anses som en del av salgsarrangementet som skjer på norsk jord, og en slik innførsel er ikke lenger å anse som privatimport.

8.3.2 Høringsinstansenes syn

Barneombudet støtter forslaget i ny § 2-4 som hjemler krav til den som utleverer alkoholholdig drikk.

Vinmonopolet støtter også forslaget om krav til virksomheter som skal utlevere alkoholholdig drikk for å sikre at disse er seriøse aktører som forholder seg til regelverket.

Juvente, IOGT og DNT foreslår i sin samlede høringsuttalelse at det stilles tilsvarende krav til opplæring og informasjon til de ansatte som Vinmonopolet har overfor sine ansatte.

Actis uttaler at de støtter forslaget og skriver videre:

«Særlig legger vi vekt på at utleveringsvirksomheter er en uavhengig tredjepart i forhold til salgsarrangementet i utlandet; og at det etableres et regelverk som beskrevet for utleveringsstedene i Norge.»

8.3.3 Departementets vurdering

Departementet registrerer at det er flere høringsinstanser som uttaler at de støtter at det innføres en forskriftshjemmel i alkoholloven § 2-4 annet ledd og at det fastsettes nærmere krav til utleverere av alkoholholdig drikk. Det er ingen høringsinstanser som har hatt innvendinger til en slik bestemmelse eller de kravene som ble foreslått tatt inn i alkoholforskriften i medhold av bestemmelsen. Departementet foreslår derfor at det tas inn en slik forskriftshjemmel i tråd med høringsforslaget.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra høringsinstansene (ingen innvendinger) antar for øvrig departementet at de kravene til utleveringsvirksomheter som ble foreslått i alkoholforskriften i medhold av forskriftshjemmelen i § 2-4 annet ledd, vil bli vedtatt av departementet uten vesentlige endringer.

8.4 Alderskrav til den som utleverer alkoholholdig drikk

8.4.1 Høringsforslaget

I høringsforslaget er det foreslått et en endring i alkoholloven § 1-5 som innebærer at de alderskravene som gjelder for personer som selger eller skjenker alkoholholdig drikk også skal gjelde tilsvarende for de som utleverer slik drikk.

8.4.2 Høringsinstansenes syn

Det har ikke kommet noen innvendinger til forslaget under høringen. *Barneombudet* støtter forslaget.

8.4.3 Departementets vurdering

Departementet viderefører forslaget om endringer i alkoholloven § 1-5 tredje ledd som fastsetter alderskrav til personer som utleverer alkoholholdig drikk.

8.5 Opplysninger til statistiske formål

8.5.1 Høringsforslaget

I høringsforslaget vises det til at departementet etter alkoholloven § 1-14 kan pålegge bevillings-

haver å avgi opplysninger til statistiske formål. Slike bestemmelser er fastsatt i alkoholforskriften kapittel 7. Opplysninger skal gis på anmodning fra Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus).

For å ha en best mulig oversikt over omsetningen av alkoholholdig drikk i Norge, ble det påpekt i høringsnotatet at det vil det være hensiktsmessig at Sirus også kan be dem som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel, om informasjon om antall utleveringer av ulike typer alkoholholdig drikk. Det ble derfor foreslått tatt inn en hjemmel til å be om slike opplysninger i alkoholloven § 1-14, jf. alkoholforskriften § 7-1.

8.5.2 Høringsinstansenes syn

Bryggeri- og drikkevareforeningen mener at det er viktig med best mulig oversikt over utviklingen og sammensetningen av det norske alkoholkonsumet, og støtter forslaget som hjemler at det for statistiske formål kan innhentes opplysninger om alkoholholdig drikk som er utlevert i forbindelse med privat innførsel.

Posten uttaler at opplysninger om mengder og typer alkoholholdig drikk i postforsendelse registreres av Toll- og avgiftsdirektoratet og at SSB bearbejder og tilrettelegger data fra det elektroniske fortollingssystemet TVINN og at forsendelser som distribueres av Posten er identifiserbare i nevnte system.

Datatilsynet forutsetter at det i forbindelse med avgivelse av informasjon til statistiske formål ikke vil bli pålagt utlevert eller behandlet opplysninger som vil kunne avsløre enkeltpersoners identitet.

8.5.3 Departementets vurdering

Departementet foreslår at det tas inn en endring i alkoholloven § 1-14 i tråd med høringsforslaget. Bestemmelsen gir en hjemmel til å innhente opplysninger. Sirus som er gitt hjemmel til å be om slike opplysninger, må vurdere om det er hensiktsmessig og nødvendig å innhente slik informasjon fra de som utleverer den alkoholholdige drikken eller om tilstrekkelig informasjonen er tilgjengelig på annen måte, jf. Postens merknader om dette.

Departementet har for øvrig merket seg Data-tilsynets kommentar og forutsetter at Sirus ved innhenting og behandling av opplysninger forholder seg de grensene personvernbestemmelsene setter.

9 Ansvar for registreringsordningen og tilsyn med privatimportordningen

9.1 Høringsforslaget

Hovedformålet med registreringsplikten er å bidra til at utlevering av alkoholholdig drikk i forbindelse med privatimport skjer i henhold til bestemmelsene i alkoholregelverket. I høringsnotatet ble det foreslått at ansvaret for registreringsordningen og tilsynet med utleveringen av alkoholholdig drikk legges til Helsedirektoratet eller Fylkesmannen som forvalter andre deler av alkoholregelverket. Det ble bedt om høringsinstansenes syn på hvem av disse aktørene som best kan ivareta en slik oppgave.

I tillegg ble det i høringsnotatet understreket behovet for at det ble ført tilsyn med ordningen generelt, herunder at det ikke blir opprettet alternative utleveringsordninger som er i strid med monopolordningen. Hvordan tilsynet konkret skal gjennomføres, ble ikke vurdert i høringsforslaget, men det ble understreket at tilsynets omfang og form, samt behovet for samarbeid med andre tilsynsmyndigheter, som for eksempel toll- og avgiftsetaten, måtte vurderes av tilsynsmyndigheten.

9.2 Høringsinstansenes syn

Det er flere høringsinstanser som påpeker at det er viktig med et godt og effektivt tilsyn for å sikre utleveringsbetingelser som alderskontroll og for å sikre at det ikke opprettes alternative utleveringsordninger som er i strid med monopolordningen.

Flere høringsinstanser har uttalt seg om hvem som bør være ansvarlig for registreringsordningen og tilsyn med privatimportordningen. *Barneombudet* har ingen klar formening om hvem som bør være ansvarlig for registeret og føre tilsyn med utlevering av alkoholholdig drikk, men påpeker at den som tildeles oppgaven må ha kapasitet til å gjennomføre jevnlig tilsyn.

Bryggeri- og drikkevareforeningen, VBF, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Vinmonopolet mener at Helsedirektoratet bør være ansvarlig myndighet. Som begrunnelse for dette synspunktet, påpe-

kes særlig Helsedirektoratets ansvar for og erfaring fra forvaltning av andre deler av alkohollovgivningen på nasjonalt nivå.

Vinmonopolet uttaler bl.a. at ordningen med privatimport er et nasjonalt alkoholpolitisk anliggende som bør følges opp av Helsedirektoratet dersom det ikke er et alternativ at ordningen forvaltes av toll- og avgiftsetaten. *Vinmonopolet* begrunner dette med at Helsedirektoratet har relevant erfaring fra forvaltning av gjeldende innførselsordninger for privatpersoner og fra den tidligere bevillingsordningen for import og engrossalg samt at de vil ha en annen totaloversikt enn fylkesmannsembetene. Videre påpekes det at Helsedirektoratet har ansvaret for å håndheve reklameforbudet og har erfaring som er viktig for å kunne følge utviklingen av markedsføring mot norske privatimportkunder.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus uttaler følgende:

«[...] Direktoratet har allerede en rekke oppgaver etter alkoholoven og har landsdekkende myndighet. Det vil videre være ressurseffektivt å ha et landsdekkende register og at også de andre oppgavene som følger med er samlet på en instans. Dersom departementet likevel kommer til at ansvaret skal legges til Fylkesmannen, er vi av den oppfatning at oppgaven må legges til ett embete. [...]»

Helsedirektoratet uttaler følgende:

«Vi mener at kravet til internkontroll i noen grad kan kompensere for manglende effektiv stedlig kontroll. Såfremt internkontrollsystemet faktisk brukes i virksomheten, vil det tvinge virksomhetene til å sette seg inn i regelverket, lære opp de ansatte og arbeide kontinuerlig med å forebygge overtredelser av regelverket.

Departementet har ikke foreslått en generell hjemmel for kontroll av utleverer og privatpersoner som innfører alkoholholdig drikk. Vi mener det bør gis en klar hjemmel for kontrollvirksomheten med en angivelse av hvem som er tilsynsmyndighet og helst hva kontrollen skal omfatte.»

Helsedirektoratet reiser videre spørsmålet om toll- og avgiftsetaten burde være ansvarlig myndighet for registreringsordningen og føre tilsyn med utleverere av alkoholholdig drikk. Dette begrunnes bl.a. med at toll- og avgiftsetaten vil ha kontakt med transportører og oversikt over innført alkoholholdig drikk gjennom sin avgiftsinnkreving.

9.3 Departementets vurdering

De forhold det skal føres kontroll og tilsyn med i forbindelse med ordningen med privat innførsel av alkoholholdig drikk, vil i hovedsak være disse:

- at det ikke foreligger næringsvirksomhet på siden av monopolordningen og bevillingssystemet
- at det er privatpersoner som reelt og formelt står som importør
- at det som innføres er til personlig bruk
- at avgifter betales (ansvaret ligger allerede hos toll- og avgiftsetaten)
- at kun utleverere som er registrert for oppgaven, utleverer alkoholholdig drikk
- at utleverer som er registrert, oppfyller kravene i regelverket, herunder utleveringsbetingelser som alderskontroll
- at reklameforbudet ikke brytes (det generelle oppfølgings- og fortolkningsansvaret ligger allerede hos Helsedirektoratet)

I tillegg er det en oppgave å være ansvarlig myndighet for registeret og i den forbindelse å nekte/ trekke tilbake registreringer.

Departementet registrerer at ingen av høringsinstansene støtter at ansvaret for registreringsordningen og tilsyn med utleverere legges til Fylkesmannen. Hovedinntrykket er at høringsinstansene mener at ansvaret for registreringsordningen, tilsyn med de som utleverer alkoholholdig drikk samt tilsyn med privatimportordningen mer generelt, bør legges til en instans med ansvar på nasjonalt nivå, dvs. i dette tilfellet Helsedirektoratet som ble foreslått i høringsnotatet.

Det er etter departementets syn viktig å sikre at én myndighet har tilstrekkelig oversikt over, kunnskap om, kompetanse på og oppfølging av ordningen i sin helhet, og at ansvaret og oppgaver ikke er spredt på regionsmyndigheter. Videre anses det, ut fra antagelsen om at ordningen med privatimport og antall registrerte utleverere blir begrenset, som mest hensiktsmessig at én nasjonal instans har oppgaven. Dette både av hensyn til kompetanse, oversikt og ressursbehov. Departementet er derfor enig i at Fylkesmannen ikke bør tillegges

oppgaven som ansvarlig for oppfølging av registreringsordningen og tilsyn med utleverere.

Det er etter departementets syn heller ikke hensiktsmessig å legge ansvaret for registreringsordningen og tilsyn med privatimportordningen til toll- og avgiftsetaten. Utover avgiftsbetalingen, som også har et avgiftspolitisk formål, er alle oppgavene som er nevnt over, begrunnet ut fra alkoholpolitiske hensyn og regulert i alkoholregelverket. Det er derfor naturlig og hensiktsmessig at det overordnede ansvaret for å forvalte og følge opp privatimportordningen legges til en myndighet med sektoransvar for alkoholpolitikken og ansvar for fortolkning og oppfølgingen av alkoholregelverket generelt.

Helse- og omsorgsdepartementet legger vekt på at Helsedirektoratet allerede har betydelig ansvar for og kompetanse på forvaltning av alkoholpolitiske virkemidler og regelverk på nasjonalt nivå, herunder oppfølging av reklameregelverket. Departementet foreslår på denne bakgrunn at Helsedirektoratet får ansvar for å forvalte registreringsordningen og føre tilsyn med utleverere av alkoholholdig drikk, samt med innførselsordningen generelt.

For å sikre en hensiktsmessig kontroll er det forelått krav til internkontrollsystem, og departementet antar at en stor del av kontrollen med utleverere vil gå ut på å følge opp at slikt system er på plass og følges, jf. også Helsedirektoratets uttalelse. Det må også antas at tips fra publikum vil kunne avdekke eventuelle regelbrudd. Helsedirektoratet må vurdere tilsynets omfang og form, samt behovet for samarbeid med andre tilsynsmyndigheter, særlig toll- og avgiftsetaten. Det kan også være nyttig å se på den erfaringen Vinmonopolet har fra sin tilsynsvirksomhet med utlevering gjennom Posten.

Ved vurderingen av tilsynsomfang og -form vil det være naturlig at Helsedirektoratet legger vekt på de kontrollene som gjennomføres av Toll- og avgiftsetaten etter toll- og avgiftsregelverket og vurderer fortløpende om det er nødvendig med ytterligere kontroll i regi av Helsedirektoratet, eller om de tiltak toll- og avgiftsetaten har er tilstrekkelige. For eksempel er det mulig at den vurderingen toll- og avgiftsetaten foretar av om innført alkoholholdig drikk er til personlig bruk, kan være tilstrekkelig tilsynstiltak slik at Helsedirektoratet ikke behøver å foreta ytterligere kontroller av dette, men dette må Helsedirektoratet som tilsynsmyndighet selv foreta en fortløpende vurdering av. Departementet vil understreke at det er viktig med god dialog og samarbeid mellom Helsedirektoratet

og toll- og avgiftsetaten for å fremme et mest mulig effektivt tilsyn.

For å sikre at tilsynet kan gjennomføres på en hensiktsmessig måte foreslår departementet å ta inn en ny bestemmelse i alkoholloven om tilsynsmyndighet og plikt til å gi nødvendige opplysninger til tilsynsmyndigheten som foreslått i Helsedirektoratets høringsuttalelse, jf. lovutkastet § 2-6. Når det for eksempel gjelder tilsyn med internkontrollsystemet, er krav om å framlegge dokumenta-

sjon allerede fastsatt i alkoholforskriften § 8-3. Videre er det allerede foreslått en bestemmelse om dokumentasjonskrav for å avklare om innført alkoholholdig drikk faktisk er til privat bruk i forslag til bestemmelsen i alkoholforskriften § 15-2. Departementet mener det likevel er fornuftig å ta inn en særlig tilsynshjemmel for å synliggjøre at Helsedirektoratet er tilsynsmyndighet og for å presisere en opplysningsplikt i forbindelse med tilsynet av alle sider av privatimportordningen.

10 Forholdet til reklamereglene

Actis tar opp forholdet til de norske reklamereglene og uttaler:

«Høringsnotatet tar ikke opp forhold som kan berøre de norske reklamebestemmelsene. *Actis* mener det ville være interessant å få en vurdering av mulige spørsmålsstillinger rundt dette.

Egne bestillingstjenester for norske kunder vil ikke være tillatt. Dette begrenser problemstillingene rundt markedsføring i Norge som følge av privatimporten. Bestillingsordninger ved salgsledd i utlandet kan likevel utvikle tjenester som markedsfører seg aktivt mot norske kunder for eksempel gjennom direkte reklame, eller ved internettreklame på norske nettsteder eller utenlandske nettsteder rettet mot norske kunder. Det er mulig at en vurdering av dette ville vært viktig for å kunne ha et fullstendig bilde av mulige konsekvenser av lovendringen.»

Vinmonopolet har også påpekt det norske reklameforbudets betydning i forhold til privat innførsel av alkohol.

Departementet vil påpeke at det norske reklameforbudet innebærer et forbud mot reklame på internett og i andre kanaler rettet mot norske forbrukere, og forbudet må fortolkes strengt. Reklameforbudet må fortolkes slik at det setter et forbud mot å reklamere for andre steder hvor det kan bestilles alkoholholdig drikk, for eksempel ved at det legges ut en lenke på en norsk produsents nettside for kjøp av produsentens produkter fra et utenlandsk tilbyder.

Når det gjelder reklame på internett, blir alkoholloven fortolket slik at reklame som må antas å være rettet mot det norske markedet, og der avsenderen er en norsk bevillingshaver eller interessent, vil rammes av reklameforbudet selv om serveren er plassert i et annet land. Også reklame lagt ut på utenlandske servere fra aktører i andre land kan være i strid med reklameforbudet dersom den kan sies å være rettet mot det norske markedet, dvs. har en tilsiktet virkning i Norge. Det må her foretas en konkret helhetsvurdering hvor det sentrale vurderingstemaet vil være om reklamen kan anses for å være direkte rettet mot det norske markedet og reklamens innhold og form vil bl.a. være viktige momenter i denne vurderingen.

Det er Helsedirektoratet som fører tilsyn med reklameforbudet, og det vil være en viktig oppgave for Helsedirektoratet å følge med på eventuelle nye brudd på reklamebestemmelsene som følge av det nå tillates å innføre alkoholholdig drikk til privat bruk for privatpersoner.

Små alkoholprodusenters forening foreslår at produsenter av alkoholholdig drikk skal kunne få informere om sine egne produkter i egne kanaler. Da dette spørsmålet ikke har vært drøftet i høringsprosessen, vil det ikke være hensiktsmessig å vurdere et slikt forslag i denne proposisjonen. Departementet vil imidlertid understreke at selv om det nå åpnes for privat innførsel av alkoholholdig drikk, er målet at dette ikke skal medføre noen endringer eller svekkelser av alkoholpolitikken i Norge. Vi skal fortsatt ha en streng alkoholpolitikk til beskyttelse av folkehelsen, herunder et strengt reklameforbud.

11 Avgiftskontroll

Når privatimport av alkoholholdig drikk ikke lenger er forbudt etter alkohollovgivningen, vil alkoholholdig drikk som innføres av privatpersoner til personlig bruk kunne innføres og avgiftsberegnes likt med alle andre varer som kan innføres til Norge.

Det ble i høringsnotatet vurdert om det var behov for endringer i avgiftsregelverket for å sikre betaling av avgifter ved privat innførsel av alkoholholdig drikk. Det ble også vurdert i hvilken grad avgiftsregelverket og den praktiske gjennomføringen av avgiftskontrollen kunne bidra til å sikre at aldersgrenser overholdes og at det foreligger nødvendig registrering/bevilling ved innførsel som ikke er privatimport.

Konklusjonen var at opphevelsen av privatimportforbudet ikke krever noen større endringer i toll- og avgiftsregelverket da det eksisterende regelverket i stor grad sikrer disse hensynene. Det ble derfor ikke ansett nødvendig å sende noen forslag til regelverksendringer på høring.

For å sikre alderskontroll ved privatimport av alkoholvarer ble det i høringsnotatet pekt på at det vil bli foretatt enkelte tekniske endringer i toll- og avgiftsetatens elektroniske deklareringsystem TVINN. Endringene vil innebære at tolldeklarasjoner avvises umiddelbart i TVINN dersom mottaker er under 18 år. Dersom mottaker er mellom 18 og 20 år, vil deklarasjonen legges til manuell kontroll.

Det ble også lagt til grunn at en opphevelse av privatimportforbudet ikke vil medføre vesentlig større kontrollmessige utfordringer for toll- og avgiftsetaten enn i dag.

Ingen av høringsinstansene har hatt merknader til vurderingene av avgiftsbetalingen i høringsnotatet utover at det anses som positivt at det innføres en alderskontroll i det elektroniske fortollingssystemet TVINN.

Det foreslås på denne bakgrunn ingen regelverksendringer på avgiftsområdet.

12 Reaksjoner ved regelbrudd

12.1 Høringsforslaget

I høringsnotatet ble det påpekt at en straffereaksjon ikke alltid vil være det mest hensiktsmessige ved brudd på utleveringsbetingelsene. Det ble uttalt at dersom en virksomhet som utleverer alkoholholdig drikk for eksempel ikke overholder alderskravene og utleverer alkoholholdig drikk til mindreårige, bør det være mulig å reagere med en administrativ reaksjon gjennom å frata virksomheten adgangen til å utlevere alkoholholdig drikk. I og med at en registrering i høringen ble foreslått å være en forutsetning for å kunne utlevere alkoholholdig drikk, jf. kapittel 8.2 foran, ble det foreslått en bestemmelse om at retten til å være registrert kan trekkes tilbake, jf. lovutkastet § 2-4 tredje ledd. Om registreringen skal trekkes tilbake og for hvor lenge, vil i følge høringsforslaget være en skjønnsmessig vurdering på samme måte som når det vurderes om en bevilling etter alkoholloven skal trekkes tilbake. Det ble derfor foreslått at det i lovutkastet § 2-4 fjerde ledd angis en del vurderingskriterier etter mønster av alkoholovens § 1-8 annet ledd som gjelder vurderinger ved inndragning av salgs- og skjenkebevillinger. Det ble videre påpekt at vedtak om å trekke tilbake retten til å være registrert kan påklages.

Alkoholloven kapittel 10 inneholder bestemmelser om straff ved brudd på regelverket. Disse bestemmelsene gjelder generelt ved brudd på alkoholloven eller bestemmelser i medhold av den, og det ble i høringsnotatet ikke ansett nødvendig med noen endringer i disse bestemmelsene som følge av nye bestemmelser om privat innførsel av alkoholholdig drikk.

Departementet uttalte i høringsnotatet at det var i tvil om det er hensiktsmessig å etablere særlige bestemmelser om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr for brudd på utleveringsbetingelsene. Det ble derfor ikke foreslått bestemmelser om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, men det ble uttalt at det kan være aktuelt å innføre slike administrative reaksjoner senere dersom det viser seg å være behov for den typen virkemidler.

12.2 Høringsinstansenes syn

Det har ikke kommet noen innvendinger til forslaget om at retten til registrering kan trekkes tilbake. *Juvente*, *IOGT* og *DNT* uttaler i et felles hørings-svar at overtredelser av regelverket bør medføre at transportfirmaene mister retten til å være registrert som utleverer av alkoholholdig drikk for en lengre periode.

Helsedirektoratet uttaler:

«Direktoratet forstår forslaget til ny § 2-4 tredje og fjerde ledd slik at den skal hjemle begge situasjonene som nevnt ovenfor, altså både der registrering nektes og der en registrering trekkes tilbake som følge av overtredelse av regelverket. Slik forslaget lyder, går ikke dette klart fram av ordlyden. Helsedirektoratet mener at begge situasjoner, og særlig tilbaketrekking av registrering, er inngripende tiltak som krever en klar og presis hjemmel.

[...]

For øvrig støtter Helsedirektoratet at det innføres en mulighet til å holde ute aktører som ikke etterlever regelverket. Sammen med kontroll vil det kunne sikre effektiv håndhevelse av reglene for utlevering av privat innført alkohol.»

Ingen høringsinstanser har kommentert spørsmålet om tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr.

12.3 Departementets vurdering

Departementet foreslår at det innføres en bestemmelse i § 2-4 tredje ledd om at en utleverer ikke skal kunne være registrert ved brudd på regelverket og en fastsettelse av kriterier for vurderingen i § 2-4 fjerde ledd som foreslått i høringsforslaget. Det å ikke få være registrert som utleverer av alkoholholdig drikk, innebærer at en virksomhet ikke lovlig kan utlevere alkoholholdig drikk, og er etter departementets syn et effektivt og målrettet reaksjonsmiddel.

Hjemmelen er, som nevnt av Helsedirektoratet, ment å omfatte både det tilfellet at en registrering trekkes tilbake og det tilfellet at en registrering nektes når en virksomhet ber om å bli registrert.

Formuleringen «vedta at en virksomhet ikke skal kunne være registrert», som ble forelått som lovformulering i høringsnotatet, dekker etter departementets syn språklig sett begge disse tilfellene, men departementet ser at det kan være en fordel å spesifisere dette klarere slik Helsedirektoratet har foreslått.

Det foreslås på denne bakgrunn at ordlyden i ny § 2-4 i alkoholloven omformuleres til «vedta å nekte eller trekke tilbake en registrering». Denne endringen i ordlyden er ikke ment å innebære noen materiell endring i forhold til høringsforslaget, men kun en presisering.

Som beskrevet i høringsnotatet, er det ikke behov for å foreslå endringer i alkohollovens straffebestemmelser. Dersom noen uten bevilling eller

registrering etter alkoholloven § 2-1 første ledd, innfører alkoholholdig drikk under dekke av at det er privatimport, mens det i realiteten er næringsimport, vil dette være ulovlig innførsel og omfattes av de alminnelige straffebestemmelsene i alkoholloven. På samme måte vil utleveringsordninger som må anses som en del av et salgsarrangement og ikke kun en uavhengig utleveringstjeneste, være brudd på alkohollovens bestemmelser om salg av alkoholholdig drikk og dermed være straffbart.

Departementet foreslår ikke innføring av tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr nå, men vil heller vurdere dette på nytt senere dersom det viser seg behov for slike reaksjonsmidler.

13 Økonomiske og administrative konsekvenser

13.1 Konsekvenser for forvaltningen

Endringene vil ha enkelte økonomiske konsekvenser for sentral forvaltning. Kostnadene er knyttet til oppfølging og tilsyn med utleverere av alkoholholdig drikk og mer generelle informasjonstiltak.

De økonomiske konsekvensene vil være avhengige av i hvilket omfang ordningen blir benyttet. Helse- og omsorgsdepartementet legger til grunn at omfanget av privatimport i Sverige og Finland er en god indikator, men vil samtidig påpeke at det er knyttet usikkerhet til dette. Omfanget av privatimport i Sverige og Finland er relativt lite. En forklaring er at avgifter og fraktkostnader fører til at privatimport ikke gir forbrukerne billigere alkoholholdig drikk.

Privatimport gjennom Vinmonopolet er i dag tillatt, men omfanget av importen er relativt beskjeden. I følge Vinmonopolet har vi ikke indikasjoner på at det er mulig for privatkunder å oppnå billigere speditørtjenester på egen hånd, men dette kan endre seg når privatimport blir tillatt for alle produkter og derfor kan få et større omfang. Som følge av at dagens ordning for privatimport gjennom Vinmonopolet er begrenset til produkter som ikke finnes i eksisterende produktutvalg, vil Vinmonopolets erfaringer med kundegruppe, omfang og transportvilkår ikke være representativ for situasjonen når adgangen til privatimport utvides til å omfatte alle produkter. Det legges likevel til grunn at omfanget av privatimport vil bli relativt lite.

Det må opprettes et system for registrering og egenerklæring. Et slikt system kan gjøres enkelt ved at Helsedirektoratet gis ansvaret for å motta registreringene og sørge for arkivering som gir tilstrekkelig oversikt over utleverere til å foreta oppfølging og tilsyn. Systemet må kunne tilpasses pågangen av virksomheter som ønsker å registrere seg som utleverere. I tillegg til oppstartskostnader, vil det bli utgifter til oppfølging av utleveringsvirksomhetenes internkontrollsystem, øvrig tilsyn med utleverere og reaksjoner på regelbrudd.

Det er videre nødvendig å sette av ressurser til å følge opp og forhindre etablering av nye ordninger i strid med detaljomsetningsmonopolet. Det er avgjørende at bransjen/potensielle utleverere av

alkoholholdig drikk blir tilstrekkelig informert om det nye regelverket. For å unngå at det etableres ulovlige innførselskanaler, kan det den første tiden være nødvendig med informasjonstiltak som særlig retter seg mot alkoholbransjen og potensielle utleverere, men også mot allmennheten.

Det er ønskelig å ha god oversikt over omfanget av privatimport. Det er foreslått at Sirius gis hjemmel til å be utleverere om opplysninger til statistiske formål. Helse- og omsorgsdepartementet legger til grunn at disse opplysningene kan behandles innenfor gjeldene økonomiske rammer.

Helsedirektoratet bruker i dag en 20 prosentstilling på behandling av søknader om innførsel av alkoholdrikker som arv, gave, flyttegods og reise-gods. Disse ressursene vil bli frigjort med forslaget om å oppheve kravet om tillatelse til slik innførsel. I tillegg vil privatpersoner som importerer unngå arbeidet med å gjennomføre en slik søknadsprosess. Arbeidet med disse søknadene vil falle bort med det nye forslaget.

Det er stor grad av usikkerhet knyttet til kostnadene ved å føre kontroll og tilsyn med privatimportordningen generelt og med utleverere av alkoholholdig drikk samt behov for og kostnader ved informasjonstiltak. Departementet anslår at ressursbehovet vil være i størrelsesorden ett årsverk i tillegg til kostnader til informasjonstiltak. Dersom kostnadene blir større enn antatt her, kan det være aktuelt å innføre et registreringsgebyr.

Det antas at toll- og avgiftsetatens kostnader som følge av opphevelse av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk vil være av beskjeden art, men kostnadene vil bl.a. avhenge av i hvilken grad ordningen blir brukt. Det må påregnes noen kostnader til en systemendring av det elektroniske fortollingssystemet TVINN slik at tolldeklarasjoner avvises umiddelbart i TVINN dersom mottaker er under 18 år og tas ut til manuell kontroll hvis mottaker er mellom 18 og 20 år.

Da en opphevelse av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk ikke antas å medføre vesentlig større kontrollmessige utfordringer (tilsyn) for toll- og avgiftsetaten, antas heller ikke større kontrollkostnader.

Endringene vil ikke ha vesentlig betydning for fylkeskommunalt eller kommunalt nivå.

13.2 Konsekvenser for næringslivet

Endringene vil ikke ha vesentlig betydning for næringslivet. Det foreslås ingen gebyrer knyttet til registreringsplikten for utleverere. Det vil imidlertid kunne påløpe kostnader til opprettelse og vedlikehold av et internkontrollsystem for de som ikke har et slikt system allerede, herunder opplæring av de ansatte.

Det antas at forslaget ikke vil ha større konsekvenser for dagligvarehandelen og bryggerinæringen, jf. kapittel 4.4.

Posten uttaler at utlevering ved privatimport vil føre med seg ekstrakostnader som *Posten* må få dekket, for eksempel gjennom en utleveringsavgift.

13.3 Konsekvenser for Vinmonopolet

I og med at privatimport i stor grad antas å bli både dyrere og mer tungvint enn å kjøpe den alkoholholdige drikken på Vinmonopolet, antas at Vinmonopolet fortsatt vil være hovedsalgskilden til private i Norge. Departementet antar at den alt overveiende delen av den alkoholsterke drikken som kjø-

pes av beboere i Norge, fortsatt vil kjøpes på Vinmonopolet.

Privatimport gjennom Vinmonopolet vil fortsatt være mulig etter opphevelsen av privatimportforbudet. Vinmonopolet legger selv til grunn at privatimport etter bestilling fra kunder for produkter som ikke finnes i produktutvalget, er en naturlig del av Vinmonopolets kundeservice. Vinmonopolet uttaler at konkurranse om det legale markedet for privatimport for produkter som ikke finnes i produktutvalget, kan håndteres internt i Vinmonopolet i form av tiltak som blant annet sikrer at privatimport i regi av Vinmonopolet er konkurransedyktig og at det finnes brukervennlig informasjon om bestilling og kostnader på Vinmonopolets nettsider.

13.4 Øvrige konsekvenser

Det forventes ingen konsekvenser for befolkningens helse eller andre skadevirkninger av alkoholbruk (vold etc.), ettersom det er grunn til å tro at ordningen med privatimport i liten eller ingen grad vil øke totalkonsumet av alkohol og derigjennom gi økte skadevirkninger. Helse- og omsorgsdepartementet legger til grunn at regelverket for privatimport, innenfor det foreslåtte systemet, vil håndheves strengt for å unngå at mindreårige får økt tilgang på alkohol.

14 Merknader til de enkelte lovbestemmelsene

Endringer i § 1-5 tredje ledd

Se kapittel 8.4.

Endringen innebærer at det stilles alderkrav til personer som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel av alkoholholdig drikk på samme måte som ved salg og skjenking. Virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk kan ikke benytte ansatte som ikke oppfyller alderskravet til utlevering av alkoholholdig drikk.

Endringer i § 1-14 første ledd

Det vises til kapittel 8.5.

Bestemmelsen hjemler ny bestemmelse i alkoholforskriften § 7-1 første ledd som fastslår at virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel etter anmodning plikter å avgi opplysninger til bruk for statistiske formål til Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus).

Endringer i § 2-1 annet ledd og nytt tredje ledd

Det vises særlig til kapittel 4 og 5.

Lovendringen innebærer at forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk oppheves.

Det er kun privatpersoners innførsel til personlig bruk som tillates uten bevilling (privat innførsel). Ved innførsel som ikke er privat innførsel, må importøren ha bevilling eller være registrert i henhold til alkoholloven § 2-1 første ledd.

Det er privatpersonen selv som må stå for innførselen. Det er ikke privat innførsel dersom andre personer involverer seg i salgsarrangementet, for eksempel i form av en bestillingstjeneste. Det vil ikke være tillatt å etablere ordninger som er i konkurranse med Vinmonopolets enerett til detaljsalg i Norge. Det er kun salgslodd i utlandet, kjøper i Norge og en uavhengig transportør/utleverer som kan være involvert i salgs- og utleveringsprosessen.

Med personlig bruk menes at den importerte alkoholholdige drikken må være ment for bruk i privat sammenheng, for eksempel til eget eller familiens bruk. Det vil også anses som personlig bruk hvis drikken gis bort i gave eller serveres i private sammenhenger for privatpersonens egen

regning. Den innførte alkoholholdige drikken må ikke være ment for salg eller annen ervervsmessig bruk.

Etter § 2-1 tredje ledd annet punktum kan det i forskrifter fastsettes nærmere bestemmelser om hvilke krav som skal være oppfylt for at en innførsel skal anses som privat innførsel. Bestemmelsen hjemler bl.a. dokumentasjonskrav som foreslått i ny § 15-2 i alkoholforskriften.

Ny § 2-4

Se kapittel 8.2, 8.3 og 12.

Første ledd fastslår en registreringsplikt for virksomheter som vil utlevere alkoholholdig drikk ved privat innførsel. Uten slik registrering vil det ikke være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk. En forutsetning for å bli registrert vil være at det foreligger et egenerklærings skjema om at virksomheten oppfyller fastsatte krav. Dette vil reguleres i alkoholforskriften i medhold av denne bestemmelsens annet ledd.

Selve registreringen vil ikke være å anse som et enkeltvedtak i motsetning til en nektelse eller tilbakekalling av registreringen, jf. bestemmelsens tredje og fjerde ledd. Det skal ikke foretas noen grundig gjennomgang av virksomheten når en virksomhet ber om å bli registrert, og det at en virksomhet registreres, er ikke å anse som en forhåndsgodkjenning av virksomheten fra Helsedirektoratet. Det er tilstrekkelig for registrering at egenerklærings skjemaet er tilfredsstillende utfyllt og at det ikke foreligger andre åpenbare grunner til at registrering ikke kan foretas. Virksomheter som åpenbart ikke oppfyller lovens krav skal nektes registrering. Når en virksomhet har fått tilbakekalt registreringen og søker på nytt om registrering, må det vurderes om de forhold som lå til grunn for tilbaketrekkningen fortsatt er til stede. Spørsmålet om når registrering igjen kan foretas, bør vurderes av Helsedirektoratet når det fattes vedtak om nektelse/tilbakekalling av registreringen.

Det kreves ikke at hver enkeltperson som utleverer alkoholholdig drikk i en virksomhet skal være registrert. Det er tilstrekkelig at virksomheten registreres. Personopplysninger vil ikke bli

registrert. I et transportfirma med mange ansatte som utleverer alkoholdrikker, er det m.a.o. tilstrekkelig at virksomheten er registrert som utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel.

Det er ingen tidsbegrenset gyldighetsperiode på registreringen.

Etter *annet ledd* kan departementet i forskrift fastsette ytterligere krav for å sikre forsvarlig utlevering av alkoholdig drikk ved privat innførsel og for å sikre at virksomheter som foretar slik utlevering opptrer i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov eller annen lovgivning som har sammenheng med denne lovs formål. Denne bestemmelsen hjemler blant annet forslagene i alkoholforskriften om at utleveringsvirksomheter skal innlevere egenerklæringsskjema, ha et internkontrollsystem, ikke opprette egne utleveringssteder for alkoholholdig drikk og være uavhengig tredjepart.

I *tredje og fjerde ledd* fastslås at det kan vedtas at virksomheter ikke skal kunne være registrert og dermed ikke kunne utlevere alkoholholdig drikk. Dette vil være enkeltvedtak som kan påklages. Det kan for eksempel være aktuelt å fatte slikt vedtak hvis en virksomhet utleverer alkoholholdig drikk til mindreårige eller ikke har et internkontrollsystem som sikrer opplæring av de ansatte. Videre fastslås hva det kan legges vekt på ved vurderingen av om registrering bør nektes/trekkes tilbake og for hvor lenge. Listen er ikke uttømmende. Bestemmelsene har tilsvarende formulering som ved inndragning av salgs- eller skjenkebevilling, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd.

Ny § 2-5

Se kapittel 7.3.

Bestemmelsen fastslår innenfor hvilke tidspunkter og på hvilke dager det er tillatt å utlevere

alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel. De tillatte tidspunktene/dagene er lik for alle typer alkoholholdig drikk og samsvarer med lovens normaltider for salg fra Vinmonopolet.

Ny § 2-6

Se kapittel 9.

Helsedirektoratet skal føre tilsyn med at bestemmelsene om privat innførsel fastsatt i eller i medhold av alkoholloven overholdes. Blant oppgavene som følger med dette er å føre tilsyn med utleverere av alkoholholdig drikk og med at det ikke opprettes ordninger som gir seg ut for å være privatimport, men som i realiteten er næringsvirksomhet i strid med detaljsalgsmONOPOLET og bevilingsordninger. Helsedirektoratet står fritt til å vurdere tilsynets innretning og omfang, herunder etablere samarbeid med andre tilsynsmyndigheter, for eksempel toll- og avgiftsetaten.

Endringer i § 8-11

Se kapittel 7.2.

Endringen i § 8-11 innebærer at det ikke vil være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk til åpenbart ruspåvirkede personer i forbindelse med privat innførsel av alkoholholdig drikk.

Helse- og omsorgsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven).

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven)

I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-5 tredje ledd første punktum skal lyde:

Den som selger, *utleverer* eller skjenker alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer, må ha fylt 20 år, og den som selger, *utleverer* eller skjenker annen alkoholholdig drikk, må ha fylt 18 år.

§ 1-14 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om plikt for bevillingshaver, *den som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel* og den som driver engrosalg til å avgi opplysninger til statistiske formål.

§ 2-1 annet ledd og nytt tredje ledd skal lyde:

Etter forskrifter gitt av departementet kan alkoholholdig drikk likevel innføres av AS Vinmonopolet uten bevilling som nevnt i første ledd. Uten slik bevilling kan alkoholholdig drikk også *innføres* av fremmede makters representasjoner i Norge for tjenestebruk, når det skjer avgiftsfritt eller etter forskrifter gitt av departementet.

Alkoholholdig drikk kan innføres fra utlandet av privatpersoner til personlig bruk (privat innførsel) uten bevilling som nevnt i første ledd. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere krav som må være oppfylt for at innførselen skal anses å være privat innførsel.

Ny § 2-4 skal lyde:

§ 2-4 *Krav til den som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel*

Virksomheter kan bare utlevere alkoholholdig drikk til privatpersoner som innfører alkoholholdig drikk til personlig bruk dersom virksomheten er registrert som utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel hos Helsedirektoratet.

Departementet kan i forskrift fastsette ytterligere krav for å sikre en forsvarlig utlevering av alkoholholdig

drikk ved privat innførsel og for å sikre at virksomheter som foretar slik utlevering opptrer i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven her eller annen lovgivning som har sammenheng med formålene bak loven her.

Helsedirektoratet kan vedta å nekte eller trekke tilbake en registrering dersom virksomheten ikke oppfyller sine forpliktelser etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lovgivning når bestemmelsene har sammenheng med denne lovs formål.

Ved vurderingen av om en registrering bør nektes eller trekkes tilbake, og for hvor lenge, kan det blant annet legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om virksomheten kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet. Det kan også legges vekt på hvordan virksomheten tidligere har praktisert slik utlevering.

Ny § 2-5 skal lyde:

§ 2-5 *Tidsinnskrenkninger ved utlevering av alkoholholdig drikk*

Utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00. På dagen før søn- og helligdager skal utleveringen opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.

Utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai, jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften og på stemmedagene for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og på folkeavstemning vedtatt ved lov.

Ny § 2-6 skal lyde:

§ 2-6 *Tilsyn med privat innførsel av alkoholholdig drikk*

Helsedirektoratet fører tilsyn med at bestemmelsene om privat innførsel av alkoholholdig drikk fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes.

Enhver plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for gjennomføringen av tilsynet med privat innførsel av alkoholholdig drikk.

§ 8-11 skal lyde:

§ 8-11 Forbud mot salg, *utlevering* og skjenking til rusmiddelpåvirkede personer

Det er forbudt å selge, *utlevere* eller skjenke alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller skjenke alkoholholdig

drikk på en slik måte at vedkommende må antas å bli åpenbart påvirket.

II

Loven trer i kraft 1. juli 2009.

